

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. M. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 100 Lei.
 Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
 Egy szám ára — — — 8 Lei.

Főszerkesztő:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Cluj, Strada Regală 16.
 Telefon: 21-58.
 Póstatakarék csekszám 40181.

Gondoskodjunk önmagunkról.

Írta: DEMETER BÉLA.

Az ajtón halk kopogás és magyar asszonyok lépnek be a szerkesztőségbe. Szoknyáikba zsengekoru gyermekek kapaszkodnak és vállaikon átalvető. Az idősebb szólalt meg elsőnek: „Árvizkárosultak vagyunk. Felhőszakadás zúdult a fejünkre, — egész belsőségünket elpusztította. Minden ami az udvaron volt odapusztult — sőt a házunkat is megrongálta. Az Isten szent nevében adjanak valamit.”

A testvéri együttérzés uralja ilyenkor az embert, — zsebébe nyul s mindenki tetsége szerint adakozik. A koldusbot aztán tovább vándorol, — házról házra jár és gyűjti az aprópénzt, amiből talán idővel ismét felépül az új hajlék, — az otthon visszanyeri eredeti varázsát, — a könnyek felszáradnak a barázdás gondterhes arcokon s az élet visszatér a maga természetes ütemébe.

Milyen fájó, bántó, sőt mondhatnám megalázó érzést váltott ki belőlem ez a látogatás. Hogyan; még ma is csak ott tartunk, hogyha néhány testvérünk bajba jut kéregetéshez kell folyamodnia? Ez volna csak az egyedüli módja annak, hogy a veszélyben lévő testvéren segítsünk? A falu és a szomszédos magyarlakta községek ahelyett, hogy nyomban tömörülnének, felajánlanak gyors támogatásukat, — némán és közömbösen szemlélik családok összeomlását? Ne legyen azonban félreértés, — pillanatig sem gondolunk az olyan méretű elemi csapásokra, mint amikor tűz, esetleg víz, egész falvakat semmisít meg. Ilyenkor egy nép egész társadalmi megmozdulására van szükség ahhoz, hogy a romokon új élet sarjadjon. Mindennaposak azonban a kisebb méretű nyomorúságok, amelyek csak néhány családot érintenek, de amelyek az általunk lakott vidékeken összeszámlálva sokat tesznek ki.

Mi, Erdély magyar gazdái egyek vagyunk?! Egy a sorsunk és a jövőnk?! Ma sajnos még csak a lelki közösség alapjainak lerakásán fáradozunk, de a sorsközösség még nem kapta meg cselekvő jellegét. Menjünk csak előre, — tegyük meg azt

a néhány lépést, ami az áldozatkészségig vezethet.

Gazdatestvéreink higgyék el, hogy az a segítség, amiben a küzködők részesülnének dusan megtérül, hiszen végzetes elemi csapások mindenkit érhetnek. Jöhetnek idők, adódhatnak helyzetek, amikor azok fognak a támogatásért sóvarogni, akik ma ninesenek rántalva, s akik nem vesznek tudomást testvéreik nyomorúságáról. A falu, a magyar gazda, tehát próbáljon gondoskodni önmagáról.

Milyen nemes, keresztényi eszelekedetet művelnénk, ha — ott ahol megvan — ilyen esetekben a gazdakör venné kézbe a családok megmentését, megerősítését. Összefogna az egész falu népe, ki kezimunkát, ki az erőt, — élelmet, épületanyagot, pénzt adna. A sok kiesiny szeretet-adományból milyen nagy, esodálatos dolgokat alkothatnánk, és nem volnánk tanúi a kéregetésnek a koldusbotok faragásának, mert az ilyesmi nem méltó ahhoz a néphez, mely küzdelmes történelme során bámulatlan áldozatkészségről, hősi vitézi eszelekedetekről tett bizonyosságot. Mindössze hallgatni kell a vezetők örökké intő és figyelmeztető szavára, — a magyar gazdaközösség élő valóság legyen!

Rádió és napisajtó egyaránt hirül adta; Európa hatalmas népközössége, — a Német Birodalom nem is egész két hónap alatt elhallgattatta ellenségei nagyrészének fegyvereit. Ilyenkor kutatják a siker, a diésőség rejtélyeit. Híres katonákról, győzedelmes seregekről regélnek. A legfontosabbat azonban elfelejtik; azért győztek, mert a nép áldozatokat tudott hozni! Az élelmet venták el maguktól, hiányosan táplálkoztak, mert rendíthetetlen volt bennük a hit, hogy a győzelemhez az önmegtágadás útján juthatnak el.

A mi feladatunk és hivatásunk nem egyéb, mint szemléltetni a mulasztásokat és rávilágítani a helyes utra. S ha a magyar gazdatársadalom győzedelmeskedni akar nyomorúságai fölött, az önzés helyett az áldozatkészséget vállalja és egységet alkotva segítsen önmagán.

I. Szántóföldön.

Június végén még elsősorban kapáltuk a sárga, sinylődő kukoricát. Péter-Pálkor viszont még sehol nem arattak. De nem aratnak még ma sem. S mire aratásra kerül a sor fel lesz torlódva minden munkánk. Eddig is próbára tett az időjárás, most egy utolsó erőfeszítésre van szükség: minden erőnkkel azon legyünk, hogy az elvégezhető munkákat (kapalások, kaszálás, lennyüvés, stb.) végezzük úgy el, hogy aratni abban a percben állhassunk be teljes erőnkkel, amelyben azt a gabona viaszérettségi állapota megkívánja. Annál is inkább súlyt kell fektetni tehát a jó aratásra, mivel a meglevő vetések is olyan ritkák, mint az útközetekből kikerülő vert csapatok. Lábuk vízben, fejüket rozsdá pörkölte meg.

A szóját ne hagyjuk sorsára. Kizárólag a gyomtól, illetve annak kapával, vagy gyomlálásal történő sikeres irtásától függ a jó termés, mert az idén a szélsőséges időjárást ez a növény sinylette meg legkevesebbé.

II. Rét és legelő.

Lucernát, lóherét, — ha úgy akarjuk szárítani, hogy ne penészes, levéltelen köröt hordjunk haza. — csak szárító állványon (lapunk belsejében közlünk egy újabb állvány mintát) vagy dróton szárítsuk. Réten is, de főként lucernáson, lóherésen minden kaszálás után boronáljunk.

A legelőkön sok helyen annyira romlott a helyzet, hogy a csorda lehajtására kellett gondolni. Az állandó esőzések úgy fellazították a talajt, hogy nehéz állat alatt minden lépésre mélyedés keletkezik, s ezen nyomokban a fű kipusztul. A trágyát teregessük el és boronáljuk a legelőt is meg. Hogy az állatok által otthagytott gyomok magot ne érleljenek kaszáljuk meg a legelőt is és adjunk a pásztor kezébe acatoló botot.

III. Allattenyésztés, takarmányozás.

Tekintettel arra, hogy sertéspestis elleni szérumot ismeretlen okból jó ideje nem lehet kapni, fokozott mértékben ügyeljünk legalább a fertőzésmentes helyeken, hogy oda betegséget be ne vigyünk.

Ugy a tejelő teheneknek, mint a legelőre járó borjaknak és csikóknak pótoljuk a legelőt reggel és este 1—2 kg. abrakkal és csalamádéval, lucernával, mert Erdély legtöbb legelőinek főállománya olyan gyenge, hogy azon elegendő tápanyagot csak úgy kap egy állat, ha egész nap aránylag gyorsan jár.

Oltassunk lépfene ellen, mert nincs ma Erdélyben egy magyar gazda sem, aki kockáztatná, hogy akár egy állattal is kevesebbje legyen.

IV. Gyümölcsösben.

Júliusban levágjuk a fiatal ültetésű gyümölcsfák ceruzánál vastagabb oldalhajtásait, a faiskolában pedig az erősítő csapokat távolítjuk el.

Az almamoly ellen kéthetenknét elégetjük és ujjal cseréljük ki a szalma, vagy hullámpapír öveket.

A torma bakkhátakat bontsuk ki féloldalt és távolítsuk el az oldal gyökereket. Ugyancsak most dörzsöljük le a cellergumó oldalán fejlődő gyökereket. Mindkét eljárás az elágazódást igyekszik kiküszöbölni.

A földieper szaporításának is most van az ideje. A letermett epertáblákat kaszáljuk le és takarítsuk ki alaposan. Ez alkalommal szedjük fel az erős oldalhajtásokat és új telepek beállítására használjuk fel.

A nyári gyümölcsöket szedjük gondosan és csomagoljuk országosan megállapított méretű ládába. A vasut olcsóbban szállítja és a szép, piacos árut jobban értékesíthetjük.

Az alvószemzés július hónapban kezdetét veszi.

V. Szőlőben, — pincében.

A szőlő válogatása még folyamatban van. Igyekezzünk befejezni, mert a felesleges sok zöldhajtás a terméstől vonja el a tápanyagot. Az idén sok tőke meddő maradt. Ezekben kár nélkül elvégezhetjük a tőke ifjítását. A második permetezéssel (2%-os bordóilével) ne késlekedjünk és amint szükséges végezzük el a harmadik permetezést is 1%-os oldattal.

Az ideai esős időjárásban nem takarékoskodhatunk a permetezéssel. A fűrtperonoszpóra ellen rézmészporral porozunk, ahol a lisztharmat is fellépett rézkénport használunk.

Júliusban ne végezzünk pince munkát. A hordókat gondosan feltöltjük, mert a nagy melegben hamar ecetesedik a bor. Nappal zárva tartjuk a pincét és csak éjszaka szellőztetünk.

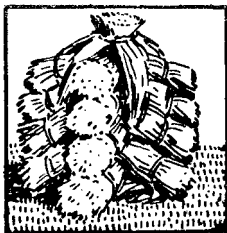
VI. Gazdakörben.

A gazdaköröket rendszeresen látogatják az EMGE felügyelők. A látogatásokra készüljünk fel és hozzuk rendbe a gazdakör kimutatásait és könyveit. Az EMGE felügyelők ugyanis egy részletes jelentésben beszámolnak minden látogatás eredményéről és ha rendetlenséget találnak kötelességük kivizsgálni ennek okát. A gazdakörök kötelessége, hogy megszervezzék a falu gazdait a közösségi életre s mindennemű munkában egymást igával, kézimunkával a legmesszebbmenőleg támogassák. Az árvíz- és jégkárosultakat segítsék ki súlyos helyzetükből. Az együvé tartozást, a vérbeli és szakmai testvériséget ne üres szavakkal, de tettekkel igyekezzünk bizonyítani.

NÖVÉNY- TERMESZTÉS TRÁGYÁZÁS

Kedves Gazdatestvéreim!

„Júliusban üres az udvar, de tele van a mező (emberrel és terménnyel)“ — mondja egy régi orosz közmondás. Az idei év szélsőséges időjárása ezt valóban bizonyítja, mert ebben a hónapban még igen sok munkát kell befejezni. Sok helyen, — különösen az árvízsjuttotta földeken még a kapálás is e hóra jut. A jó munka, az aratás, a hordás és cséplés. Az idei esősnek induló nyár arra int, hogy a learatott gabonafélék keresztkekbe rakását figyelmesen végezzük. A legjobb nagyságu a 18 kévés kereszt. A keresztkek rakásánál ügyelni kell arra, hogy a négy alsó kéve közül csak egyiknek a kalászaai érék a földet és a másik három ezen fekédjék. A legfelső, úgynevezett papkévét a kalászaival lefelé úgy kell a keresztre feltenni, hogy az alatta levő kévék kalászaait jól védje a beázás ellen. Az alsó kévéhez pedig jól lekötni, hogy azt erősebb szél se dobhassa le. Igyekezni kell a keresztkeket mielőbb elhordani az oly földekről, melyben lóherevetés van. Ily esetben találjuk meg a módját keresztből csépléni, nehogy a hossz-as esőzések beálta esetén a kár kettős legyen. Egyaránt kár az új vetésű lóherében és a csirázásnak induló gabonában. A sokáig keresztkekben tartott búza fakószínűvé válik és minőségileg s értékében csökken.

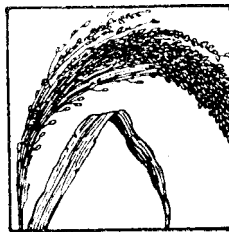

Kedves Gazdatestvéreim! A jövő évi vetőmagot már aratáskor kell kiválasztani a táblán. A lehetőleg zárt gyommentes, fejlett kalászu részeket búzatábláinkból arassuk külön vetőmagnak. Ezt külön hordjuk össze. A közös rakodón csépelve mindig a saját búzacsképlésünk végére hagyjuk a vetőmagnak szánt búza cséplését. Így valószínűbb, hogy az előtte cséplelt esetleg más fajtájú búzával nem fog keveredni a gépben. A cséplőgép osztályozó hengerét úgy állíttassuk be, hogy csak a fejlettebb szemek kerüljenek az első osztályba s lehetőleg a gyommagvak is másod-, harmad osztályba hulljanak. A búzát otthon jól rostáljuk meg és utána triőrözzük, ha van közelben Selekt-

tor, úgy azon takaríttassuk ki. Tartsuk szem előtt a régi magyar közmondást: „Ki gyomot vet, gazt arat.“

Az idén igen sok babvetés van, ezért tartom szükségesnek megírni a bab egy késő nyári betegségét: a babrozsdát. Okozója az *Uromyces phaseoli* gazdanövényt nem cserélő rozsdagomba. Nagyobb fertőzés esetén nemcsak a levelek, de a szárak is, sőt még a hüvelyek is egészen rozsdabarnák, illetve feketésbarnák. Védekezés: a megjelenéstől kezdve többször ismételt 1%-os bordói lé permetezés. A termés betakarítása után a rozsdás szár- és levélrészeket elégetéssel meg kell semmisíteni. Rozsdás növényről származó magot ne használjunk vetőmagul. Fertőzött területre babot vetni a további években nem tanácsos. A babtermelésben ugyancsak sok kárt tehet a babfenésedés is. A betegség a hüvelyeken és esetleg a száron lép fel. A hosszúság 5—10 milliméter nagyságú, esetleg kerek, biborpiros udvaru, barnaszínű, erősen bemélyedt foltok jelennek a baji. Ezek a foltok a hüvelyen sokszor annyira bemélyednek, hogy a kórokozó gomba fonatai a magvakra is átterjednek. Innen van az, hogy a fehér babsajtáknál a fertőzött mag szürkésbarna, kissé ráncos és besüppedt. A betegség főleg e fertőzött vetőmaggal terjed. Nyár folyamán a szél által elhordott spórák is fertőznek. Védekezés: a betegség megjelenése után minden 10—14 napon permetezés egy százalékos bordói lével.

Az árvizes és belvizes tavasz nagy kiterjedésű területeket csak kölessel tett vethetővé. Ennek aratása sok helyen már július végén beköszönhet. Ezért szükségesnek tartom röviden megemlíteni, mikor arassuk a kölest? A köles egyenlőtlenül érik, tehát aratásával megkésni nem szabad, mert magja könnyen pereg. Ha bugái sárgulnak és a magja már nem tejes, hanem színes, aratni kell. A száma még nem sárga. A sárga száma már a késelt aratás, a túlérlettség jele.

A takarmánynak termelt mohar biztosabb szárítása érdekében ajánlatos ezt kis száradás után kékbe kötve, mint a gabonát, kereszttekbe rakni és így bevárni a tökéletes száradást. Ez egyúttal már kész téli porció az azt fogasztani szándékolt állat számára.

Kedves Gazdatestvéreim! Kívánom mind-

nyájoknak, hogy a meginduló eséplőgépek bágása mellett meglehetősen lassák munkájok eredményét.

Berend, 1940 július hó 1.

Magyar gazdatesteri szeretettel
Bikfalvy Ferenc.

Kapálás idején.

„Nem tanács, hanem megfelelő jó idő és munkaerő kell a kapálás elvégzéséhez”, — mondják gazdáink, s ez, mit tagadjuk, így is van... Jó tanácsal még nem kapált senki, de úgy gondoljuk, hogy a helyes munkamenet leírásával mégis sokat segítünk és

akik eszerint járnak el, gyorsabban, könnyebben végezhetik el munkájukat.

A kapálás célja kétirányú: egyrészt gyomirtás, másrészt a talaj porhanyítása. Kapálás után sokan úgy vélik, hogy a talaj kiszárad. Ez csak látszólagos. A meglazított talaj felső rétege ugyanis tényleg kiszárad, de az alsóbb porhanyó réteg megszakítja a talaj hajcsővein felszivárgó nedvesség útját és visszatartja azt a műveleti növény részére.

Az idén már nem sok szükség van a nedvesség megőrzésére, mert bőven volt részünk májusi és júniusi „aranyesőben”, — azonban a kapálást mégis el kell végeznünk. A sok eső összetömítette a talajt és a gyomok fejlődését is nagymértékben elősegítette. A kapálással nemcsak lazítjuk, hanem szellőztetjük is a talajt, miáltal útát nyitunk a gyökerek fejlődéséhez annyira szükséges levegőnek. Jól tudjuk, hogy egy átszellőztetett talajon mennyivel gyorsabban fejlődnek kapásnövényeink.

Munkatervünket tehát úgy kell összeállítanunk, hogy amint a talaj eléggé szikkadt, minél gyorsabban kezdjük meg a kapálást.

Ne eresszük túl mélyen a talajba a kapát. Ez felesleges idővesztés és erőpazarlás. Ezt a munkát sekélyen és főleg gyorsan végezzük el, mert ha sokáig időzünk vele, a többi tábláinkon annyira elhatalmaskodik a gyom és annyira megcserepesedik a talaj, hogy azt sem tudjuk mitévők legyünk, — kaszáljunk-e és utána szántuk ki az egész táblát, vagy ülő, nehéz munkával szálanként húzzuk ki a gyomot a műveleti növény közül.

A munkamenet gyorsítására fogadjuk el azt a szabályt, hogy a növényesorok közötti részt gépkapával porhanyítsuk, kézikapát csak a so-

rokon használjunk. A jól beállított és megfelelő lapos éllel felszerelt gépkapa munkája teljesen megfelel a sorokközötti talaj tisztántartására és porhanyítására, tehát felesleges azt kézi-erővel megoldozni.

A négyzetben vetett kukoricánál még könnyebb dolgunk van. A sorok közét keresztben és hosszában is megjárathatjuk és így a kézikapával csupán a tövek körül kell a fészkeket utánaigazítanunk.

Keskeny sortávolság esetén már nehezebb a gépkapálás. Ügyesebb embert, könnyű és jól betanult vonóállatot igényel. De azért még így is megtörténik, hogy megsértjük a természetet növényt, de a gyors munkára való tekintettel ez kisebb baj.

Mifelénk egy általánosan rossz, — bevett szokás szerint minden növényt mélyen kapálunk, igen jól akarjuk a munkát elvégezni. Azt gondoljuk, hogy ha többet fáradunk és több verejtéssel öntözzük a földet, — többet terem. A szántóföldi növényeink természetét nem a mély, hanem a folyton megismétlődő többszöri sekély kapálással fokozhatjuk. A kapálás mélységére tehát azt a szabályt állítsuk fel, hogy az 6—8 cm-nél ne legyen mélyebb és a megtakarított erővel fokozzuk a kapálások számát. Különösen fontos ez a mostani esős időjárásnál. A talaj gyakori átszellőztetésével állandóan serkentjük — a gazdák barátjait — a talajban lévő, — szemmel nem látható bakteriumok életműködését. A tulságosan nedves, összetömődött talajban ugyanis a talajélet pang s így a gyökerek nem jutnak kellő tápanyaghoz.

Ez alkalommal nem foglalkozunk a gépkapa szerkezetével, sem a nehéz kézi-kapát pótló Wolf vonókapával, Sack-féle Rapid lengő kapával, meg a könnyű dán kapával mert azt már előző számainkban leírtuk és Gazdatestvéreinknek volt alkalmuk kipróbálni azokat. Az eddigi kísérlettel bizonyára meg is indultak a haladó mezőgazdálkodás útján. Annál is inkább, mivel az „Erdélyi Gazda” minden sorával magyar gazdáink jobb boldogulását igyekszik elősegíteni. Minden letörölt verejtékcsepp, erőnkét gyarapítja és időt enged a többi haladó munka elvégzésére. S.

Vessünk tarlóba?

Irta: Bikfalvy Ferenc.

E kérdés feltevését a folyó gazdasági év elemi csapásai indokolják. A gazda egészen Péter-Pálighoz egyebet sem csinált, csak szántott és vetett. Az ősziakat a tél és az árvíz, a tavasziakat az árvíz és varjak pusztították. Mit csinálhatott volna tehát a termés folytonossága érdekében, minthogy vetett. Mit vetett? Többnyire azokat a növényeket igyekezett vetni pótlásul, amelyeket rendes körülmények között tarlóba vetne. Mindezt részletesen felsoroltam és ismertettem abban a cikkemben, amit az árvíz károk pótlására szolgáló vetések keresztülviteléről írtam. Pótlásul még ide kell iktatnom a fehérmustárt, mely zöldtakarmánynak vehető. Nagyon gyorsan fejlődő növény, de száraz időjárás esetén mindenféle állati és növényi kártevő lepi el. A bolha vagy az Entomoscelis adonidis szőrös kukacának a „fekete hernyónak” esik áldozatául, mely néhány nap alatt végez vele, még akkor is ha jól fejlődött. Nagy előnye az, hogy július hó végén is sikerrel vethető, feltételezve nem száraz időjárást, ami úgy látszik az idén várható. Vetőmagszükséglet zöldtakarmánynak vetve 12 cm. sortávolságra 8—14 kgr. Feltétlenül ellenőrizzük a mag csiraképeségét, mert az ázott mag rendszerint rossz százalékban csirázik. A vetés mélysége $\frac{1}{2}$ —1 cm. A vetés után rendszerint 4—5 napra nagyon gyorsan kikel. A téli, vegetációs vízben bővelkedő takarmányok kiegészítésére igen alkalmas a tarlórépa vagy kerekrépa. A mélyrétegű, elegendő meszet tartalmazó homokos agyag és vályog talajok termesztésére a legmegfelelőbbek. Az ideai nyári esők gyakori volta valószínű jó termést fognak eredményezni. Tenyészideje rövid, 6—12 hét. 30—40 cm. sortávolságra kell vetni $1\frac{1}{2}$ —2 centiméter mélységre, kataszteri holdanként $1\frac{1}{2}$ —2 kilogrammot. Terméshozama 80—200 métermázsza között mozog. A terméseredményre viszont nagy kihatással van a megfelelő ápolás. Kapálásánál nagyon jól beválnak a kézi toló rendszerű Planet kapák. Ezek használatával az ápolási költségek jelentősen csökkennek. Szárazanyag tartalma 2—4 százalékkal kevesebb a takarmányrépáénál. Ez a legvizesebb répa. A friss tejet forgalomba hozó tehenészetek belőle tehenenként 10 kilogrammnál többet ne etessenek, mert a tejnek mustár izt ad ennél nagyobb mértékbeni etetés esetén. A gyermekeknek az ily tehéntől termelt tejet ne adjuk. Gyorsan romlik, ezért az őszi folyamán fel kell takarmányozni. Egyik előnye, hogy lágyasága miatt aprítása, azaz zúzása mellőzhető.

A tél és azt követő tavasz és úgy látszik a nyári időjárása sok csapadékával károsan befolyásolja a talaj kémiai és fizikai tulajdonságát ez évben. Megbolygatja a talajban élő növényi és állati mikro és makroorganizmusok biológiai egyensúlyát.

Az okszerű talajművelésre soha se volt nagyobb szükség a fenti okok miatt, mint ez évben. Az okszerű talajművelés alapköve a tarlólántás.

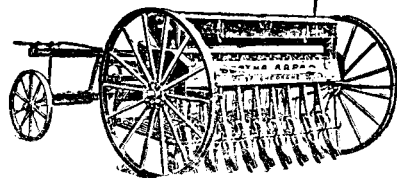
A helyesen keresztülvitt tarlólántás időhöz van kötve, azaz azonnal a termelt növény learatása után kell végezni. Ez részint gyorsabb munkát eredményez, mert a növényzettől beárnyékolt talaj nedvesebb lévén, a talajművelő eszközök munkája szaporább. Egész sekélyen kell végezzük e munkát lehetőleg csak 2—3 ujjnyi mélységben. Leggyorsabban rugósfogó kultivátorral végezhető, avagy tárcásboronával. Kétségtelen, hogy a leg-
tökéletesebb munkát ezek végzik. Az eke munkája szaporátlanabb az előbb említettekénél. Itt pedig a gyorsaság félsikert jelent.

A tarlólántás nagy jelentőségét ez évben az is fokozza, hogy a nedves talajokon a talajéletet bénító nedvességet egy mélyebben alkalmazott tarlólántással el tudjuk párolgattani és a talajt kellően átszellőztetni.

Nagy szolgálatot tesz a tarlólántás a drótféreg pusztítása révén is. Táplálékukat megsemmisíti és sokat közülök a talaj felszínére hoz, ahol a napfény és szárazság elpusztítja őket.

A tarlólántás munkájánál tartsuk mindig szemelőtt, hogy egy helyesen keresztülvitt tarlólántás oly gondossággal végzendő, mint egy vetőszántás. Ezért a szükséges fogasolásokat és esetleg hengert is adjuk meg úgy, hogy a munka értéke a jövő évi termésben megtérüljön.

Jó szerszám,
fél munka!

Valami nincs rendjén!

Ön sokat dolgozik, válogatott magot vetett és mégis kevés a termése!

Kellő figyelmet fordít Ön a gazdasági gépeire?
A különböző nagyságban készülő HOLCZMANN-féle mezőgazdasági gépek:

ekék, vetőgépek,

kapálók, dobirosták, permetezők, szőlőzúzók, szőlőprések, répavágók, szecskavágók és tengerimorzsolók közismertek, mind jól dolgoznak, olcsók és tartósságuk elismert. — Kérjen még ma ajánlatot!

HOLCZMANN JÓZSEF

40 mezőgazdasági gépgyár, Carel. lud. Sălaj

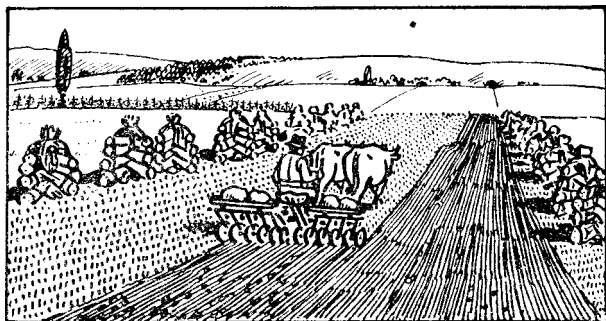
A nyári talajmunkák kérdése a haladó gazdálkodás tükrében.

Erdély csapadékeloszlása igen kedvezőtlen. Nyári reménységeinket legtöbbször az aszály hervasztja le, az idén mintha az özönvíz közeledne. Az egyensúlyát, a megbékélést nem találó emberiség felfordított világhoz a természet hasonló szertelenséggel készíti elő a

kataklizmát. Nekünk azonban, jóban, rosszban, lemondásban, reménységben el kell végeznünk kötelességünket. A jövő év termésének biztosítása kötelez a vetéssel előkészítő munkák legjobb tehetségünk szerinti keresztülvitelére.

A talaj a nyár folyamán érik be a legjobban, ha túlságosan ki nem szárad. Gazdatestvéreink azt tanulták a tanfolyamokon, hogy a tarló nem érik be, ha fel nem törjük. A talaj beéredését a gazda apró, szabadszemmel nem is látható segítőitársai, — a talajjelölények, baktériumok végzik. Ezeknek hasznos munkáját (két nyári hónap alatt 32 kg. salétrom-nitrogént gyűjtöttek, ami kb. 250 q. istállótrágya nitrogénértékének felel meg!) elő kell segítenünk, életfeltételeiket biztosítanunk kell. Ezt a tarlónak többszöri, s. kély porhanyító művelésével érhetjük el. Egy dologra azonban nagyon kell vigyázni: éspedig arra, hogy a fellazított sekély felső réteg kapcsolatban maradjon az alatta levő réteggel. Ha szárazon szántunk, azt érjük el, hogy egy levegővel telt szigetelő száraz talajréteg képződik, amelyben a talajélet, korhadás, nitrogénképzés megszűnik. Igazán jó munkát csak porhanyítóval; tárcsásboronával, kultivátorral vagy ekekapával végezhetünk, és csak akkor, ha idejében buktatjuk a tarlót.

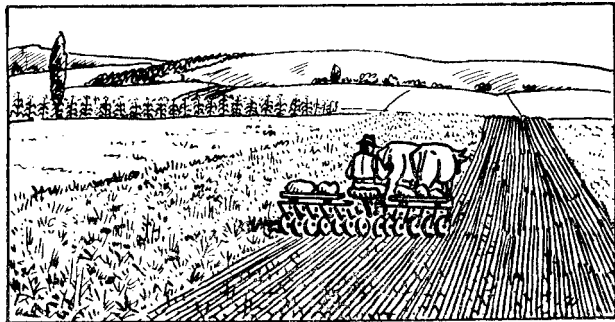

Távoli, sűrű sorokba állítjuk a kalangyákat, hogy köztük a tárcsázást azonnal megkezdhessük.

De vegyük sorjába a dolgokat: A gyomirtás a talajmunkák legfőbb célja, mert a gyomok sokszor több vizet rabolnak el a talajból, mint maga a növény (kukorica, búza stb.). Amíg a gyom magot nem hozott, kapálással, gyomlálás-

sal, daraszolással irtjuk. Mikor már elhullatta a magját, siettetnünk kell a mag kikelését, hogy azután a zöld növényt elpusztíthassuk. Ez lesz minden nyári talajmunka célja. Ezért annyiszor és akkor tárcsázunk, vagy porhanyítunk más rendelkezésre álló eszközzel, ahányszor és amikor a gyom felveri nyáron bevetetlen területeinket.

Minden lekerült termény után (gabona, takarmánynövény stb.) azonnal feltörjük a tarlót.

Mikor a felhántott tarló újra kizöldül, egy újabb tárcsázással megöljük a gyomokat.

Amint első képünk is mutatja, a kalangyákat minél távolabbi sűrű sorokba állítjuk s a sorok között a délelőtti aratott tarlót délután már felhántjuk. Minél jobban ki van száradva a talaj, annál sürgetőbb ez a munka. A tarlőhántást legjobban és leggyorsabban tárcsás boronával végezhetjük. A tárcsásboronával való munka minőségben igen nagy különbségére Dr. Kerpely Kálmán egyetemi tanár egy kísérlete mutat rá: szeptember 22-én megvizsgált egy talajt, amely felerészben tárcsázott, felerészben tárcsázatlan volt. A mintákat 40 cm. mélységről véve, megállapította, hogy míg a tárcsázatlan részben 40 cm. mélységig kat. holdanként 1330 q. víz volt, addig a tárcsázottan 4760 q., tehát kb. 60 mm. esőnek megfelelő vízmennyiség többlet, azaz kb. 5—6 jó nyári esőnek megfelelő vízmennyiség. Elsősorban tehát a tárcsát válasszuk tarlőhántásra, ha azonban ilyennel nem rendelkezünk, helyette kultivátor vagy két barázdás ekét használunk. Ezek természetesen, sohasem végezhetnek olyan jó munkát, mint a tárcsásborona, mert az súlyánál és szerkezeténél fogva a felporhanyított vékony talajréteget hozzátömíti az alatta lévő üledett réteghez s így a két réteg közötti szükséges kapcsolat nem szűnik meg.

8—10 cm-nél soha se porhanyítsunk mélyebben. Ha tarlőtöréskor a föld száraz és porhanyó, — hengereljünk.

3—4 hét alatt rendszerint kizöldül a tarló, ha így dolgozunk. Ekkor újra beállunk a táblába tárcsával vagy kultivátorral, — sőt némely

esetben még neheztelt borona is megteszi. Ezzel a második munkával rendszerint megszabadulunk a gyomok nagy részétől. Legtöbb esetben egy harmadik boronálás gyommentessé teszi

talajunkat. Tekintve, hogy nyári munkáról van szó, szántás, tárcsázás, kultivátorozás után mindig borona járjon.

Ha a tarlóba tarlónövényt akarunk vetni, vagy ültetni, aratás után azonnal vékonyan letrágyázzuk a tarlót, jól beérett, esetleg portrágyával s azt azonnal alá is szántjuk. Ebben az esetben is, mint minden nyári talajmunkánál, az eke után borona jár. Tarlóba kölest, muhart, marhakáposztát, mustárt, csibehurt, borsoscsalamádét vetünk. Ez utóbbi egyik legkiadósabb tarlóveteményünk, mely azonban száraz nyáron nem igen szokott sikerülni. Ezen vetések csak az esetben sikerülnek, ha aratás után közvetlenül meghántott tarlóba vetjük, mert csak itt találunk a csirázáshoz elegendő nedvességet. Harmadik képünk marhakáposztának tarlóba ültetését mutatja be.

Nagy Miklós.

Trágyakezelés és nyári trágyázási kérdések.

Irta: Seyfried Ferenc, E. M. G. E. titkár.

A helyes trágyakezeléssel és trágyázással minden külön befektetés nélkül, csak a munka helyes keresztülvitelével lényegesen gyarapíthatjuk gazdaságunk jövedelmét.

A téli gazdasági tanfolyamokon megtanultuk, hogy amennyiben 100 q jól kezelt istállótrágya növényi tápanyagait műtrágyában óhajtánánk megvásárolni, 3200—3800 lejt kellene kiadnunk. Az istállótrágya talajjavító és talajéletet fokozó hatását azonban még ez esetben sem értékeltük eléggé.

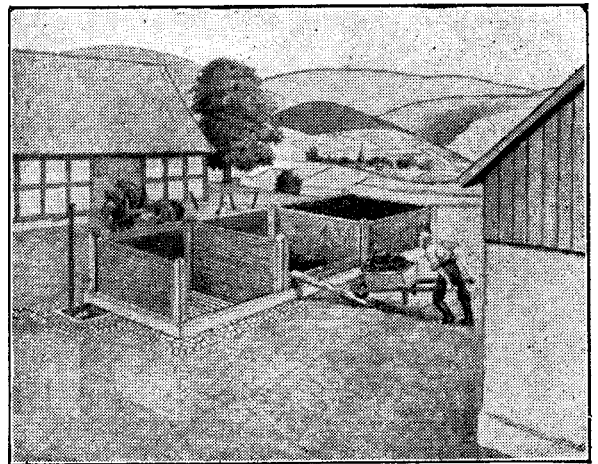
Lássuk azonban, hogy mi a jelenlegi helyzet ezen a téren? Az istállótrágyát helytelenül kezelik és így természetesen feleannyit ér, mint a jól kezelt. A trágyázást pedig szintén rosszul hajtják végre, ami az amúgy is gyenge táperezű trágya hatását újabb felére csökkenti. A trágyában foglalt tápanyagokból eszerint mindössze a negyed része az — amivel célt érhetünk el.

A régi rendszerű kisgazdaságokban ez nagy előny. Furesán hangzik, de így van. Az istállótrágyát ugyanis szalmásgabona alá adják, legtöbb esetben a búzát trágyázzák meg. Ha már most az istállótrágyát helyesen kezelnék és szakítanának a trágyának kupacokban való szárogatásával, a búza minden esetben megdőlne és vajmi kevés termést adna.

Gazdatestvéreim! ne feledjük elnökünk szavait: „Népkisebbségi életünkben nem mindegy, hogy a magyar kisgazda katasztrális holdanként egy mázsával többet vagy kevesebbet termel“. Minden igyekezetünkkel népünk fennmaradására és gyarapodására kell törekednünk. Az okszerű gazdálkodás minden jövedelemfokozó eljárását meg kell valósítanunk.

A helyes trágyakezelés már az istállóban kezdődik. A trágya legértékesebb tápanyaga a nitrogén, ugyanis az istállóban hamar felbomlik

csipős szagu gázzá, — amoniákká — amit csak a trágya gyors kihordásával és állandó nedvesen való tartásával akadályozhatunk meg. Ezért építsük úgy az istállót, hogy a trágyát könnyen és főleg gyorsan kivihessük a trágyatelepre. A trágyatelepen rakjuk az egy napi trágyamennyiséget egy kicsi négyszög alakú kockába és azonnal tapossuk minél tömöttebbre, az egymás mellé rakott kockákból pedig építsünk minél kisebb trágyaszakaszokat. Helytelen tehát az a régi eljárás, amivel a trágyát az egész telepen egyenletesen elterítették. Ez már idejét multá, mert reájöttek arra, hogy a vékony trágyaréteg hamar kiszárad, tehát a nitrogén nagy része amoniakgáz alakjában elpárolog és az egyenletes erjedés helyett csak egy összepehelyezett szemetet kapnak trágya helyett. Az említett kezelést természetesen egy megfelelően épített trágyatelepen

Egyszerű trágyatelep is könnyen beosztható 3 szakaszra 8 oszloppal.

valósíthatjuk meg a legkönnyebben. A kis szakaszokra osztott és oldalfalakkal ellátott trágyatelepen ugyanis még készakarva sem ronthatjuk el a trágyát. De egyszerű földből való trágyatelepen is készíthetünk jó trágyát, sokkal jobbat, mint akárhány kibetonozott, de nem szakaszokra osztott beton gödörben kezelt trágya. A trágyatelep hiánya tehát nem akadály. A helyes trágyakezelés terén már sokat teszünk, ha régi téglalakú trágyatelep gödrét agyaggal kidöngöljük és az itt közölt kép szerint 8 oszloppal három szakaszra osztjuk. Célszerű volna az oszlopok közeit rud vagy hidlás deszkafallal is elválasztani, de ez a mai árakra való tekintettel, nagyon drága eljárás. A trágyánál csak a jó és a még jobb közötti különbséget jelentené. A szakaszok alá kóréből, szalmából, törekből, falombból ágyat vetünk, ami felszívja a kiszivárgó nedveséget. Viszont, amint a trágyakockák elérték az oszlopok magasságát, a szakasz tetejére földet hordunk és a friss trágyát a mellette lévő szakaszba rakjuk.

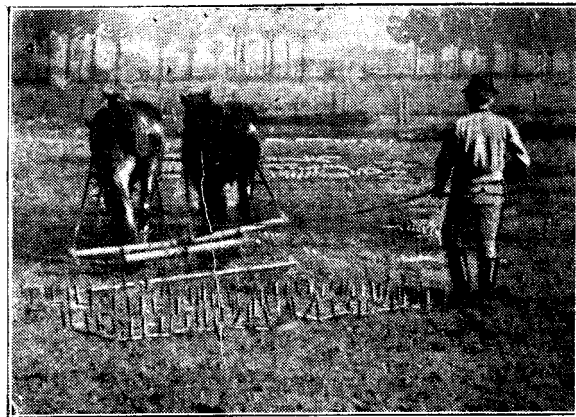
Ami a trágya kihordását és alászántását illeti, a következő szabályokat tartsuk szem előtt.

A trágyázás tervét úgy kell elkészítenünk, hogy minden táblát homokos talajon legalább 2—3, agyagoson 4—5 évenként részesítsünk közepes istállótrágyázásban. Katasztrális holdanként 100 q. istálló trágya gyenge, 200 q. közepes és 300 q. erőteljes trágyázást jelent. Szekérben kifejezve mindenki kiszámíthatja: aszerint, hogy mennyit rak a szekérre.

A trágyázott növényt kigazdáink a legtöbb esetben rosszul választják meg. Tanuljuk meg, hogy csak kapásnövényt vagy nem pillangós virágu takarmánynövényt szabad megtrágyázunk. A kapásnövények a legkedvezőbb arányban használják ki a trágyával bevitt tápanyagokat, míg a gabonanövények jó talajon megdőlnek és jobb termés helyett szorult szemmel, későbbi éréssel fizetnek meg a rájuk fordított munkát.

A széna még szekéren van, de a németországi kigazda már műtrágyát szór a kaszálóra.

A legelőt és rétet nyáron is megtrágyázhatjuk jó érett apró trágyával, de azonnal boronáljuk a talajba.

A trágyázás idejére vonatkozóan megállapították, hogy legalkalmasabb időszak a nyár és az ősz eleje, mivel a földre jutott trágya, a talajélet hatására alkatrészeire bomlik és a talaj lekötöti a növényeknek szükséges tápanyagot. A tavaszi trágyázás közelről sem olyan hatásos mint a nyári vagy ősz eleji és még az a nagy hátránya is meg van, hogy kénytelenek vagyunk tavasszal is szántani.

Az istállótrágya aláforgatásával kapcsolatban egy dániai megfigyelést elevenítek fel. Az 1937. évi tanulmányut során Nagy Miklós kollégámmal elmentünk a yderupi mezőgazdasági kiállítás és tenyészállat-vásárra is. A nagy vásártér mellett volt egy növénytermesztési kísérleti telep, ahol a különböző származású és fajtájú vetőmagvak utántermését mutatták be, egy külön táblán pedig a trágvaszerek és a trágyázási módok hatását láthattuk. Az istállótrágyázás helyes keresztülvitelét egy érdekes kísérletben mutatták be. Négy kísérleti táblán különböző időben forgatták alá az istállótrágyát. Az első táblán közvetlenül a kiszórás után, a másodikon három nap mulva, a harmadikon három hét elteltével, míg a negyediket egyáltalán nem trágyázták meg. A táblákba árpát vetettek, nem mintha Dániában is a gabonanövényeket trágyáznák, hanem azért, mert az árpa szemléltetően mutatja a különbséget. Aki nem látta, el sem hinné, hogy mennyire különbözött a négy tábla. Az elsőn túl szép, haragos zöldszínű volt az árpa, akkor indult szárba és úgy látszott, hogy rövidesen megdől. A második táblán, ahol 3 napot vártak a trágya alászántásával, már világosabb zöld volt, növesre 5 cm-rel alacsonyabb volt, mint az első tábla. A harmadik tábla viszont alig különbözött a negyedik, trágyázatlan táblától. Az elsőhöz viszonyítva 8—10 cm-el volt alacsonyabb az árpa, a trágyázatlan táblától csak egy színárnyalattal különbözött.

Ezt a kísérletet bárki elvégezheti, a különbség nálunk még szembetűnőbb lesz, mint Dániában, mert nagyobb a meleg és hevesebben tűz

a nap. Mindezekből azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy *amint szétteregettük az istállótrágyát, azonnal forgassuk alá.* Legmegfelelőbb, ha anynyi igaerővel rendelkezünk, hogy a trágyatelepről egyenesen a táblára hordjuk a trágyát és ott a szekérről elterelve egy fogattal azonnal alászántjuk. Amennyiben ezt idő és iga hiányában nem tehetjük, úgy a trágyatelepről a föld szélére hordjuk a trágyát egy négyszög alakú rakásba és azonnal leföldeljük. Amikor trágyázásra kerül a sor, reggel annyi trágyát terítünk el, amennyit délig aláforgathatunk, ebéd után pedig annyit, amennyit estig forgathatunk alá. Ez az úgynevezett pásztás trágyázás és a legkisebb gazdaságban is könnyen végrehajtható. A trágya aláforgatásánál megszántott földet azonnal boronáljuk el.

A nyári trágyázásnál ne feledkezzünk meg a rétekről és legelőkről sem. Németországi kísérletek szerint, esős időjárásban, a nyári trágyázás nem rontja a fü izét, sem minőségét, a mennyiségét pedig növeli. E célra valamivel érettebb apró trágyát használjunk és kiszórás után azonnal boronáljuk be.

A trágyázott és szakaszokra osztott legelő bőven termi a fűvet. A háttérben üsztürükre rakott takarmány látható, mert egyik legelőszakaszt lekaszálták.

Gazdatestvéreim! szakítsunk egyszer niár a régi kupacos trágyázási rendszerrel, ahol csak penészes szemetet szórunk ki és mesterségesen kárt okozunk magunknak. Induljunk el a haladás útján, mert csak így boldogulunk.

Nyilvánossági jogot kapott a Csombordi Gazdasági Iskola.

A Földmivvelésügyi Minisztérium 6481 számú rendeletével megadta a nyilvánossági jogot a csombordi Gazdasági Iskolának. Ezzel mind a négy magyar tannyelvű gazdasági iskola megkapta az őt megillető helyet az ország gazdasági életében. — A négy gazdasági iskola közül különös jelentőséggel bír a csombordi, mely a Bethlen Kollégium keretében működik és ahol képesített szakember tanítja a gyümölcsészeti, konyhakertészeti és szőlészeti ismereteket. Gazdaközönségünk kezdettől fogva felfogta ez ismeretek horderejét és évenként olyan számban küldi az iskolába fiait, hogy a folyamodók felvétele tulajentkezések miatt mindig csak részben lehetséges. Felvételi kérések beadása már meg is indult s ezért ezuton hívjuk fel az érdeklődők szives figyelmét arra, hogy iparkodjanak okmányokkal kellőképpen felszerelt kéreseiket mielőbb beadni.

A szükséges okmányok a következők: 1. szabályszerűen felbélyegzett (9+2), magyar nyelvű kérés, 2. állami anyakönyvi kivonat, 3. állampolgársági bizonyítvány, 4. iskolai bizonyítvány legalább 4 elemi osztályról (magasabb végzettségűek előnyben részesülnek), 5. községi vagyoni és erkölcsi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó, valamint szülei büntetlen előéletűek, 6. orvosi bizonyítvány arról, hogy a folyamodó egészséges és munkaképes, 7. szülői nyilatkozat arról, hogy a szülők az iskolai szabályzat rendelkezéseinek eleget tesznek.

Az iskolában intézeti fogkezelés és fehérneműmosás is van.

Bővebb felvilágosítást készséggel ad a **Gazdasági Iskola Igazgatósága, Nagyenyed, Bethlen Kollégium.**

Lépjén be minden magyar gazda az E. M. G. E.-be tagnak.

SACK ekék, vetőgépek, Heid triőrök

KLUSCH JÁNOS CLUJ, Calea Regele Carol II. Nr. 113. — Telefon: 26-45.

Rozsda-esztendő.

Irta: Nagy Miklós.

Sok az eső. Záporeső és párás meleg változtatják egymást. Az ilyen idő melegágya mindennemű gombabetegségnek; gyümölcsfánál, szőlőnél, gabonánál egyaránt. Űszök és rozsda feketítik a táblákat, emészti a kalászt.

Komoly aggodalommal nézünk tehát az ideai aratás elé, s úgy látszik, jó leckét kapunk a rozsdtól az elhanyagolt vetőmagmegválasztásért, foszfortrágyák mellőzéseért, az aratás késleltetéseért. A rozsda-gomba undok testének levélbe, pelyvába eresztett csápjai mint megannyi vérszívó csapolják meg a növény véréit, nedvét. Töppedt, könnyű lesz a szem.

A rozsda-gomba fajták megállapításával még a tudomány is viaskodik. Hiszen a rozsdaék egyetlen alfajában kb. 1500 válfaj ismeretes. A legnagyobb baj, hogy egy rozsda-fajta hátaírain belül még számtalan új élettani alak képződik s ez nagyon megnehezíti az ellene való védekezést, mert ha pld. kinemesítettek egy buza-fajtát, mely az eddig ismert rozsda-fajtáknak ellentállott, új gombaalak (úgynevezett biológiai alak) születik, mely ezt a búza-fajtát is képes megfertőzni.

Mai ismereteink szerint a búzában három rozsda-fajta tesz tetemesebb károkat.

1. **A búza sárga rozsda**, mely hosszúkás, narancssárga foltokban jelentkezik a levéllemezen. Később a téli szaporodó sejtek, — téli sporák, — jelennek meg hosszanti elrendezésű barnás-fekete foltok formájában. A levelet, levélhüvelyt, pelyvát s még a szem héját is megtámadja. A levelek rongálásával, az azokban végbemenő áthasonítás gátlásával legfőbb előidézője a szemek megszorulásának. Nálunk ez a legelterjedtebb s így legveszedelmesebb rozsda-fajta.

2. **A búza barna rozsda** már az őszi vetéseken fellelhető, a levél fonákán, hüvelyén és száron jelentkező apró rozsdabarna, később fekete-barna foltok képében. Kevésbé veszélyes, mint előbbi.

3. **A fekete gabona-rozsda**, az összes gabonáinkon jelentkezik, sőt nagyon sok fűféléit is megtámad. Tavasszal, nyár elején rozsdabarna foltokat képez, aratás felé sötétbarna, fekete, téli szaporodó sporák által képzett hosszúkás foltokat találunk a föld feletti növényrészekén. A nyári sporatelepen képződő egysejtű sporák meleg, esős időben néhány óra múlva már csíráznak, 8 nap múlva megjelennék az új telepek. Érés közeledtével ugyanezek a foltokon a téli

sporák jelennek meg, amelyek már nem pórnak, mint az előbbieik. Most már, ezek a téli sporák a tarló szárrészein áttelelnék, újabb nyulványokat hajtanak, ezeken új magok, szaporodó-szervek képződnek, melyeket a szél a legközelebbi sóska-bokorra visz, ahol a negyedik átalakulási formán megy keresztül a gomba fejlődésében. Itt termi aztán a gabonát koratavasszal megfertőző szaporodó sejtjeit: a nyári sporákat. Tehát a gabona fekete-rozsdájának is épen úgy négy átalakulási formája van, mint a kártékony lepkéknek. Azok is teljes kifejlődésükig át kell, hogy essenek a tojás-, lárvá-, báb-, pille-állapotokon, míg a gomba tavaszi-, nyár-eleji-, nyári és téli szaporodó szervekről gondoskodik, hogy több kenyerét ehesse meg az emberiségnek.

A rozsda-gomba elleni *védekezéssel* valahogy úgy állunk, mint az influenzával: legyőngíti a szervezetet, kínoz évről-évre, tudjuk, mi a bajunk, de védekezni nem igen tudunk ellene, csak megelőzhetjük azzal, hogy egészséges életmódot folytatunk, lehetőleg edzetteké válunk, nem hűtjük meg magunkat szántszándékkal. Így a rozsda-nál is: ha egészséges, erőteljes, ellentálló fajtát választunk, foszfortrágyával trágyázunk, idejében aratunk, túl mély fekvésű talajon nem vetünk, gyomokat, cserjéket (főleg sóska-bokrokat) a környékről irtjuk, géppel, valamivel ritkábban vetünk, részben elkerülhetjük a rozsda-fertőzéseket.

Tekintve, hogy a legveszedélyesebb (pelyva, és szemhéj) fertőzés teljes vagy viaszos érés idején lép fel, siettetniünk kell az aratást. Ezt elérhetjük:

1. egyenletes, idejében történő vetéssel;
2. rendszeres gyomtalanítással;
3. viaszos érésben történő aratással;
4. szuperfoszfát használatával.

Ezenkívül ellenálló fajtát választunk. Nemesített fajtáink az Odvosi 241-es, Bánkúti 1201-es, 1205-ösök megfelelőek, azonban tekintve, hogy az Odvosi könnyen megdől, könnyebben is fertőződik.

Egy rozsda-gombával foglalkozó svéd tudós megállapította, hogy rozsda esztendőben a rozsda évente kb. 70 milliárd lej értékű kárt okoz az emberiségnek. Ez kb. 135 millió méter-mázsa buza árának felel meg, ami Románia évi buzatermésének kb. a háromszorosát teszi ki.

Az ideai példa valószínűleg sokunkat megtanít arra, hogy ne hagyjuk ki számításainkból ezt az ellenséget, mert most belénkdőbben a kérdés: *vajjon arattassuk e kalásztengereinket a rozsda képében jelentkező halállal, — vagy süssünk belőle mindennapi kenyeret?*

Kipusztult vetések.

Az idejéle elemi esapások olyan méreteket öltöttek, hogy még a legbizakodóbb gazdákat is meggondolkoztatják. — Tehát minél nagyobb sullyal nehezedik ránk az élet, annál eiszántabb erőfeszítéseket kell tennünk a megpróbáltatások elviseelésére.

Julius még alkalmas a kipusztult vetések pótlására. Amínthogy tarlóba vethetünk augusztusban, ugyanugy alkalmas julius is a vetések pótlására.

Ahol annyira gyenge a szalmás gabona, hogy learatni sem érdemes, vágjuk le azonnal zölden és vermeliük el. Tarlóját azonnal trágyazzuk vékonyan le, szántsuk fel s vessük be magnak meghagyandó kölessel (pirosmagvu bugás kásaköles) vagy moharral. Magnak kat. holdanként előbbiből 18—24 kg., utóbbiból 15—16 kg-t vetünk gabonasortávolságra.

Ha azonban nem vagyunk még ellátva megfelelő zöld és vermelt takarmánnyal, vessünk esalamádét, borsót, vagy borsós-bükkönyös esalamádét. A pillangósok azt a célt szolgálják a keverékben, hogy annak fehérjészalékát

növeljék. 60 kg. gyöngykukorica, 20 kg. viktorias borsó és 8—10 kg. tavaszi bükköny igen jó keverék lesz egy holdra

Tejelő tehenek legjobb minőségű takarmánya a nálunk még alig ismert fehérmustár és esibehur 8—20 kg. arányu keveréssel gabonátávolságra vetve. Szénát ez a két növény keveset terem, de zöld és vermelt takarmánynak a legjobb.

Ha tarlórépát vetünk, illetve ültetünk, jól válasszuk meg a fajtát, mert igen sokszor esalódnak.

Baromfi, sertés, vagy tehéntartó gazdaságban óriási tömegű és jó minőségű termésénél fogva megfizethetetlen a marhakáposzta (takarmánykáposzta). Langyos vagy hidegágyba vetve, mikor annyira erősödött 70×70—80×80 cm-re kiültetjük. Egész ősszel és télen zölden etethető.

Azért említünk ennyiféle növényt, mert nines idő vetőmag után járni. Mindenki pótolhatja a hiányt s azt a növényt válasszuk, amelynek magjához legközelebbi környezetünkben azonnal hozzájutunk.

Gyógynövény gyűjtökhöz!

Egyes vidékeken a különböző gyomok nagy területeket lepnek el. Ezek között sok gyógynövény is van. A gazda nem tud megbirkózni azok irtásával és legtöbbször nem is tudja, hogy a kérdéses gyomot, mint gyógynövény, jó áron értékesítheti. Csak egy párat említünk a közismertebbek közül. Ilyenek az árvaesalán, székfű, egérfarku eickóró virága, nadragulya, marlilapu, földieper, papsajt, erdei szederlevél, maszlag, csipős esalán levél, ezerjófű, mezei zsurló, kakukkfű, köménymag, gyermekláncfű gyökér, beléndek, őszi kikirics mag stb. stb. Gyűjthető ezenkívül a bodza, hárs virág stb.

A gyűjtés módjára, az anyag szárítására és értékesítésére vonatkozólag készséggel és díjtalanul nyújt felvilágosítást az E. M. G. E. Gyógynövénytermelési és Értékesítő Szakosztálya Kolozsvár, Str. Regalá 16. sz. A gazdakörök gépek beszerzésére, iskolák, a szegénysorsu gyermekek részére könnyen összegyűjthetnek nagyobb összeget, ahol pld. a fenti gyógynövények nagyobb tömegben találhatóak a község határában és azokat összeszedik és közösen értékesítik. A gyógynövények gyűjtését reábizhatjuk a nehéz munkára alkalmatlan gyermekekre és idősebb emberekre,

asszonyokra, akik ezen az uton igen jelentős keresetre tehetnek szert, ha a maguk vagy a esalád javára végzik ezt a munkát. A vadon termő gyógynövényeket és azok szárítását ismertető képes füzet megrendelhető 10 lejért az E. M. G. E.-nél.

Eredeti Schmotzer

Standard, Germania

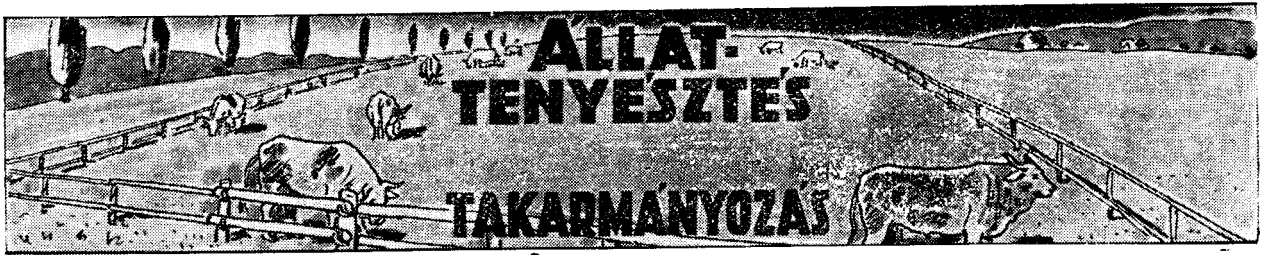
kapáló gépek és univerzál készülékek, motorizált kapológépek

megérkeztek és megtekinthetők:

Markó A. és T.-sa

Tulajdonos **Türk G.**

Brassó, Str. I. G. Duca (v. Hosszu-utca) 139. sz. Telefon 22-36.

Növendékállatok nyári takarmányozása.

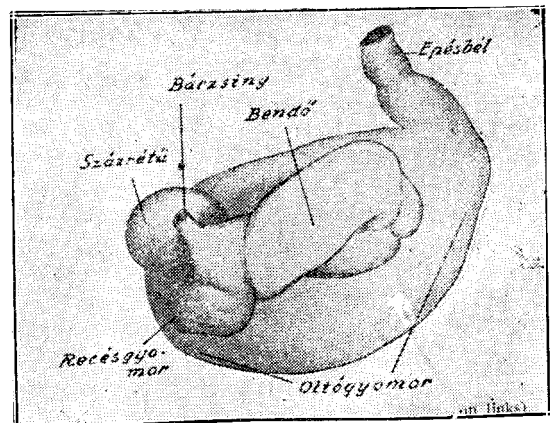
Ma már vitathatatlan, hogy a nyári takarmányozásnak alapja csak a legeltetés lehet. A jó legelő füvének $\frac{1}{4}$, de inkább $\frac{1}{3}$ részét pillangós virágúak teszik és így megvan a biztosíték arra, hogy a növendékállat ebben a takarmányban meg is kapja legnagyobb részét annak a tápanyagnak, amelyekre fejlődéséhez szüksége van. A legeltetés azért is előnyös, mert a fiatal állatok napfényhez és a friss levegőn való mozgáshoz is, kiadós mértékben hozzájutnak, megedződnek, de étvágyuk is javul az állandó mozgás következtében. Gondosan beosztott legeltetés esetén és jól ápolt legelőn tartott növendék állatnak kevés pótlékra, rendszerint fehérjeabakra van szüksége. A baj azonban abban nyilvánul meg, hogy alig van gondosan ápolt legelő és nagyon ritkán látunk gondosan szakaszokra beosztott legeltetést. Pótolni kell tehát azt a takarmányt, amit a legelő nem adhat. Az ápolatlan legelőn korábban „ég ki” a fű és ha májusban és június első felében jól is laktak rajta az állatok, a gabonaérlelő hőség beálltával bizony felkopik az álluk, és estére valóban éhesebben térnek haza, mint reggeli kihajtáskor voltak. A szakaszos legeltetés mellőzése azért is káros, mert az egész legelőn szétterelt állatok csak a fű hegyét, zsengejét rágják le, a vastagabb rostu szarát ott hagyják, betaposák, a legkirívóbban pazarolnak. Ha a legeltetés idejét május-okt. 6 hónapra tesszük, bizonyos, hogy nálunk csak az első másfél s esetleg az utolsó fél hónapban lakik jól a legelő állat, tehát 4 hónapon keresztül istállóban is kell etetni különösen a növendék állatot, mert az ilyen fiatal állat nem elég ügyes a legelésben, nincs gyakorlata a jó füvelő helyek fürge kihasználásában, következőképpen éhen marad, az éhes állat pedig visszamarad fejlődésében.

Köztudomású, hogy a fiatal állatok életük első évében magasságban, a másodikban hosszúságban, a harmadikban szélességben és a negyedik évben mélységi irányban nőnek. Ha még figyelembe vesszük, hogy a jól tartott választott borjúnak súlya 120—150 kg., a 3—6 hónaposé 140—180 kg. között változik, továbbá a jól fejlett $\frac{1}{2}$ —1 éves növendék súlyát 240 kg.-ra, az $\frac{1}{2}$ —2 évesekét körülbelül 350 kgra tehetjük, akkor az „Okszerű Takarmányozás”-hoz mellékelt szabvány táblázatból könnyen kiszámíthatjuk, hogy bármely növendékmarhának naponta mennyi és milyen tápértékű takarmányra van szüksége. A legelő minőségéből s a rajta legelhető fű mennyiségéből pedig könnyen megállapíthatjuk az állat

által lelegetett fűmennyiséget: utóbbinak tápláló értékét a tápanyagtartalmat feltüntető táblázat segítségével kiszámítani már nem is feladat.

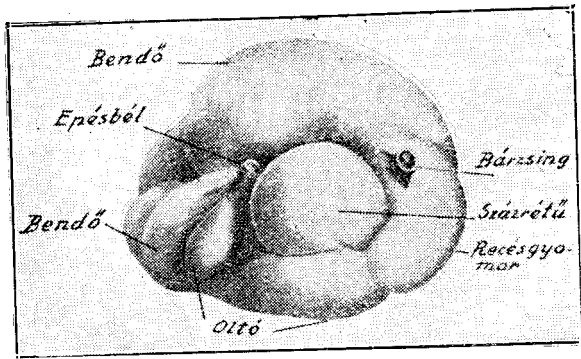
Mindezeket ha jól megértjük is, számolnunk kell még a növendék kérődző gyomrának befogadó képességével is. Arról van ugyanis szó, hogy az újszülött borjúnak négy gyomra közül az oltó a legnagyobb, ami viszont abban leli magyarázatát, hogy életének első idejében minden kérődző kizárólag tejjel táplálkozik. Szálalni, tehát szálás takarmányt rágni csak a 3.—4. héten kezd aszerint, hogy megkapja-e azt a tejmennyiséget, amit a fejlődésével arányban igényelhet vagy sem. Ha éhes hamarabb fanyalodik a szálás takarmányra, ha pedig bizonyos fejlettséget elért, akkor már az elfogyasztott, tejből kapott tápanyag nem elegendő szükségletének kielégítésére. Ebben az időszakban, vagyis életének ötödik hetében már élettani szükség, hogy a napi kb. 8—10 liternyi tejen túlmenően szálás takarmánnyal vagy abrakkal pótolja fejlődése által igényelt tápanyagokat, ezek közül is főleg a fehérjét és mészsókat, mint amelyekre izom és csontrendszerének fejlesztéséhez szüksége van.

Világosan látjuk most már, hogy a kérődzöt már fiatal korában és a tejjel való táplálkozás ideje alatt hozzá kell szoktatni a nagy teriméjű (térfogatú) szálás takarmányok fogyasztásához; mellégyomrait tágítani kell amíg azok befogadóképessége annyira kitágul, hogy az állat fel is vehesse azt a szálás takarmány-mennyiséget, amelynek tápanyag tartalmára további fejlődéséhez mindenkor és fokozódó mértékben szüksége van

Szopós borjú gyomorrészei.

különösen addig, amíg a négy gyomor nagysága és befogadóképessége között olyan arány fejlődik ki, amilyent a kifejldött állatok felbontásakor láthatunk.

Kifejldött kérődző gyomorrészei.

A csikó egy-gyomrú állat lévén lassúbb tempóban táguló gyomrának megfelelően lassabban is fejlődik, mint bármely kérődző, jóllehet fehérjedús abrak etetésével nemcsak ennél a fajnál, hanem a másik egy-gyomrú háziállatunknál a sertésnél is hihetetlennek látszó fejlődési eredmények mutathatók fel.

Az eddigieket összefoglalva azt a tanulságot szűrhetjük le, hogy a növendékállat nyári takarmányozásának eredménye javarészből attól függ, hogy a legelőre kihajtás előtt miképpen tettük és a szükséges átmenettel előkészítettük-e a nagyotmegező zöldtakarmány felvételére. A nyári takarmányozás sikerének másik része a legelő minőségére támaszkodik, amiről ismertetésünk elején volt

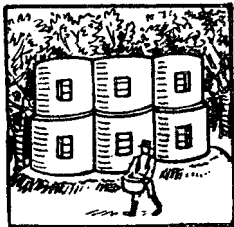
szó. Éppen azért, mert a legelőink fűhozama bizonytalan és elégtelen, szántóföldi műveléssel kell takarmánynövényeket természetünk, állataink ebbeli szükségleteit kielégítenünk.

Szomorúan kell azonban megállapítanunk, hogy országunkban a művelhető területnek csak 6%-a van takarmánynövényekkel bevetve, holott pl. Magyarországon már 16%, a német birodalomban 30%, Franciaországban pedig 35%, amikor utóbbi két államban nem is a földművelés a lakosság főfoglalkozása. El kell hígyjék ezt gazdatestvéreim és azt a szomorú tény is, hogy statisztikánk szerint minálunk csak 2 családra jut egy tehén. Ezért is vagyunk olyan szegények, meg azért mert nem fogadjuk meg a jó tanácsot, nem hiszünk vezetőinknek és nem akarunk tanulni, haladni. Ez a maradiság juttatta Erdélyt arra, hogy ma 860.000 darab szarvasmarhával kevesebb az állománya, mint amilyen volt az 1911. évi állami állatszám-láláskor. Sertés állományunk viszonylagosan határozta kisebb, mint Németországé. Erre a szegénységre vezethető vissza a gyermekhiány és népünk rossz élelmézése. Ma mindenki felelős Isten és nemzete előtt a jövőért. Ha mi feltárjuk a bűnnek nevezhető hibákat, nem a felelősséget akarjuk vállainkról gazdatestvéreinkre hárítani, de igenis fel akarjuk őket segíteni elesettségükből szebb és jobb gazdajövő felé.

Összefoglalva tehát az elmondottakat, a nyári takarmányozásunk sikere takarmánykészletünkötől, a legelők gondozásától és növendék állataink megfelelő ápolásától, előkészítésétől függ.

Szegő Dénes.

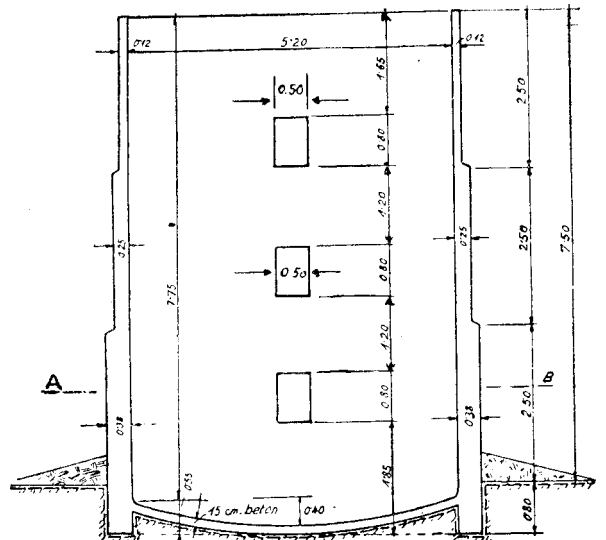
A magyar toronysiló

Az „Erdélyi Gazda“ által beindított silóépítési mozgalom egy újabb kérdést vetett felszínre. Több tagtársunk fordult egyletünkhöz azzal a kéréssel, hogy ismertessünk egy magas talajvíz esetén is jól használható silót. A választ megtaláltuk Kovatsits László

„Korszerű magyar silógazdálkodás“ című könyvében, ahol „Toronysiló — felfelé fokozatosan vékonyodó téglafallal — a magyar toronysiló“ elnevezés alatt van leírva. A szerző nevezett könyvében egy 5.20 m. átmérőjű és 7.50 m. magas, — inkább nagygazdaságokba megfelelő silót ismertet. A siló falát 80 cm. mély beton-alapon, az emeletes házaknál szokásos építési mód szerint, felfelé fokozatosan (emeletenként) vékonyodó fallal ajánlja készíteni. Az ott ismertett siló az alaptól 2.5 m. magasságig másfél, innen újabb 2.5 méteres szakaszon fél téglafal

vastagságú fallal készül. A nagy átmérőre való tekintettel a belső nyomás káros hatásának ki-

Lótenyésztő Egyesület alakítása.

A katonai célokra történt igénybevétel során tünt ki, hogy vannak még Erdélyben lótenyésztők és az ő tulajdonukban tenyésztésre alkalmas, ismert származású, valóbanjótenyészkancák. Néhány tenyésztőnek könnyen sikerült kancáinak felmentését a Földmívelésügyi Miniszteriumban kieszközölni, mások viszont csak hosszas utánjárás után kapták kézhez a kért iratot, de mindenkor – kerülő uton – tudomására hozták az érdekelteknek, hogy könnyebb lenne a felmentést megkapni, ha a kancák valamely elismert tenyésztő egyesület állományába lennének felvéve. — Ezek a tények keltették életre egy lótenyésztő egyesület megalakításának eszméjét. Az egyesület keretében össze lehetne gyűjteni azokat a magas félvérű angol kancákat, amelyek még megmaradtak a valaha nagy hírnevű erdélyi ménesek kiváló állományából. Ha 25—30 jó angol félvér kancát lehetne is csak összegyűjteni, érdemes lenne megalakítani a tenyésztő egyesü-

letet, nemcsak azért, hogy a tulajdonosok biztosíthassák kancáiknak az igénybevétel alól való felmentését, hanem inkább azért, hogy az angol félvér tenyésztését a tagtársak között egy előre meghatározott és olyan irányba lehessen terelni, amelyik az eladásra kerülő állománynak kiváló teljesítőképességét és legkedvezőbb értékesítését teszi majd lehetővé. Alótenyésztő egyesület saját alapszabályai szerint, teljesen önállóan működne és bérelne olyan állami vagy magánmént, amelynek tenyésztésbe állításával a legrövidebb idő alatt megközelíthetné kitűzött célját.

Az E. M. G. E. elnöksége felhívja tehát angol félvér tenyésztő tagjait, hogy egyesületbe való tömörülési szándékukat a legrövidebb időn belül hozzák központi irodánk (Cluj, Str. Regală 16) tudomására, megemlítvén azt is, hogy hány darab, milyen koru és milyen mén után származó félvér kancát kívánnak az egyesületbe felvétetni.

A mezőgazdasági szerszámok hivatalos ára.

A nemzetgazdaságügyi minisztérium 1940 április 26-ával megállapította a gazdasági felszereléshez tartozó szerszámok és alkatrészek árát, melyeken felül a gazdák csupán a kétszázalékos forgalmi adót és a számlabélyeget fizetik. A hasznot a nagy és kiskereskedők és belföldi gyárak egymásközt állapítják meg a maximális áron belül. A maximális árak a következők:

Fekete kapa préselt füllel (Schramm-Hüttl Resita, vagy más belföldi gyártmány) 450 grammtól 2000 gramig darabonként 36—87 lej. Lapát (Schramm Hüttl, vagy más belföldi gyártmány) kavicsolásra kg 54 lej, istálló lapát kg. 57 lej, megerősített nyakkal 61 lej. Villák:

széna és istálló célra (Sodronyipar) ívelés nélkül két ággal drb. 22 lej, három ággal 29 lej, négy ággal 45 lej, kavicsvilla 8, 9, 10 ággal 91—101 lej. Ásóvilla 2, 3, 4 ággal 22, 27, 35 lej. Fejsze („Coroana“) kg. 69 lej (egy kg. súlyon alul, vagy különleges modell esetén megegyezés szerint felár számítható).

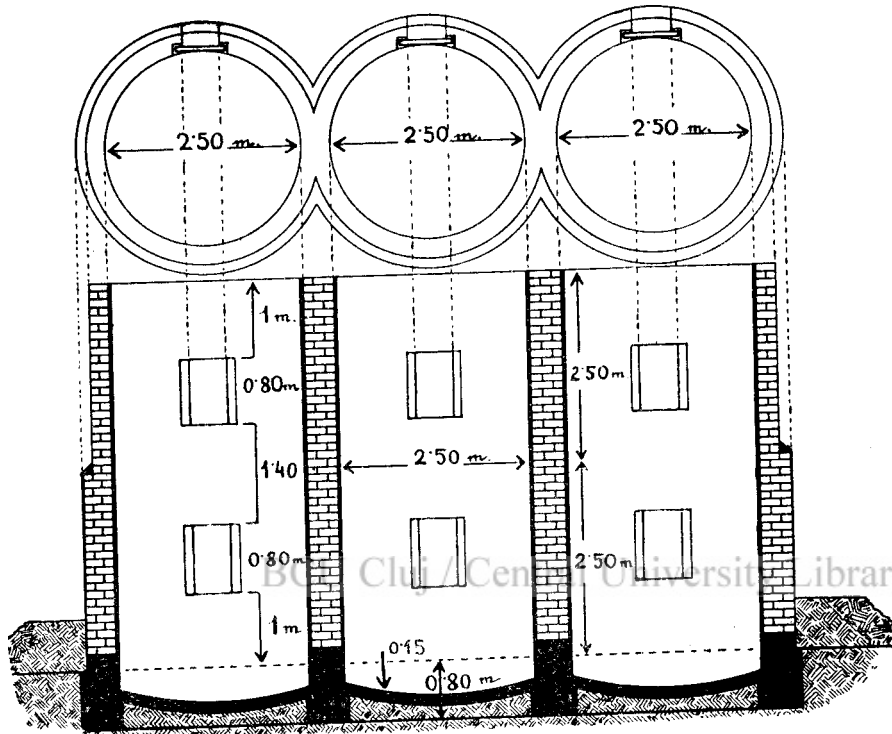
Eke „Resita“) drb. 1956—2873 lej. Eke („Eberhardt“) drb. 3888—8019 lej. Eke („Rud. Sack“) 3635—5090 lej. Eke (Ventzki) drb. 2600 4100 lej. Traktor-eke (Eberhardt) drb. 26.980 lej, (Rud. Sack) 43.500—52.850 lej. (Ventzki) 42 ezer lej. Ekevas (Schramm Hüttl, vagy Resita) fekete kg. 36, festett élesített kg. 44, (Eberhardt) drb. 154 lej.

küszöbölésére minden második téglasor közé egy hat $\frac{m}{m}$ -es gömb vasbetét alkalmazását írja elő.

A hozzánk beérkezett tanácskérő levelekre válaszolva, a fenti siló terbrajzát egy 10 számos állattal rendelkező kisgazdaság részére elkészítettük és az alábbiakban részletesen ismertetjük.

A 10 számos állat részére 3 darab 2.5 méter átmérőjű silót kell építenünk. Amennyiben egyszerre rendelkezünk a három siló felépítéséhez szükséges összeggel, a rajz szerint egymás mellé

téglavastagságú, míg ettől felfelé egy téglavastagságú. A téglákat 1:4 keverés arányu betonhabarcsba kell rakni. Számításaink szerint 2.5 m. átmérő esetén nem kell vasbetét, ami a mai világban nagyon drága és nehéz beszerezni. A silón két darab 80 cm. magas és 50 cm. széles kihányó nyílást készítenk belső felén a doszkaajtó részére peremmel. A siló belső felét 1:3 keverés arányu cementsimítással látjuk el. A külső falát nem vakoljuk be, hanem nyers téglamo-

Kisgazdaságban megfelelő hármas toronysiló. Az előző lapon a Kovatsits László könyvében megjelent eredeti rajzot mutatjuk be, itt pedig egy 10 számos állattal rendelkező kisgazdaság részére közöljük egy hármas toronysiló képét. Természetesen a három silót külön-külön is elkészíthetjük aszerint, hogy ez évben mennyi pénzzel rendelkezünk. Azonban ez esetben nem takaríthatunk meg téglát a silók érintkezésénél látható kettős falal. A képen látható siló alul másfél, felül egy téglavastagságú fallal készül. Fél téglavastagságú falat nem vettünk számításba, mert akkor minden második téglasor közé $6 \frac{m}{m}$ -es gömbvasat kellene helyezzünk.

építjük, viszont ha csak egy siló építésére van pénzünk, úgy különállóan is elkészítjük. A hármas siló építésénél az az előny, hogy az építési anyag egyrészét megtakarítjuk.

A toronysiló alapját legtanácsosabb 1:8 keverés arányu betonból készíteni. A 80 cm. mély alap szilárd talajon megfelelő. Ha a talaj kevésbé teherbíró, akkor vagy mélyebbre kell az alappal lemenni, vagy pedig szélesíteni kell az alapot. A siló fala 2.5 m. magasságig másfél

dorba hagyjuk, mert a nyers téglá felfelületének fenntartási költsége a legkevesebb. Az építésnél legyünk még figyelemmel a két falvastagság közötti átmenet kellő szigetelésére. Az átmenetet cementhabarcs simítással lejtősen húzzuk le, hogy a nedvesség ne szivároghasson a falba. Tanácsos még az alap és első téglasor közé kártrány lemez (papír) szigetelést helyezni. A siló fenekét készíthetjük 10—15 cm-es betonrétegből, vagy egyszerű vizet nem átengedő agyadöngöletből.

Olajos magvak árának megállapítása.

A Nemzetgazdasági miniszter 43359/1940 sz. alatt az olajosmagvak közül az alábbiak árát állapította meg 10.000 kg.-os vagontételekben:

Káposzta-repce (Colza) 130.000 lej. Répa-repce (Naveta) 126.000 lej. Tavasz-repce (vagy barna mustár) 105.000 lej. Vad-repce (ravizon) 82.000 lej.

Az árak feladó állomáson vasúti kocsiba rakva értendők.

Kiviteli tilalmak.

A nemzetgazdasági miniszter megtiltotta:

43357/1940. sz. alatt az élő, friss és bármily módon konzervált hal kivitelét; kivételt képez a fekete halikra.

43358/1940. sz. alatt megtiltatott a tökmag kivitele; kivételt képez a vasút-, vagy hajóállomáson levő mennyiség, melyet fuvarlevél kíséretében külföldi szállításra vagy hasonló célból valamely határállomásra már vagonba raktak.

A jó sajtkészítés előfeltételei.

Irta: Molnár Ferenc.

Székely gazdáink a multban inkább törődtek a fakitermeléssel, mint az állattenyésztéssel. Ma azonban már egyre kopaszabbak a hegyek, s így nehezebbé vált a megélhetés. Az emberek, hogy megélhetésüket biztosítsák, kénytelenek nagyobb súlyt helyezni az állattenyésztésre és ezzel egyidejűleg a tejtermelésre is. A tejtermelés azonban egész embert követel, mert előfeltétele a helyes mező- és állatgazdálkodás. Enélkül nem lehet helyes tejgazdálkodásról beszélni. Akinél nincsen megfelelő tejelő tehene vagy juha, hozzá megfelelő takarmánya, nem is kezdhet tejgazdálkodáshoz.

A tejtermékek feldolgozásának hazája Svájc, de vajjon miben különbözik Erdély Svájctól? Hiszen Erdélyt „Délkelet-Európa Svájcának” nevezik, ha pedig ez így van, akkor csak rajtunk áll, hogy azzá is tegyük.

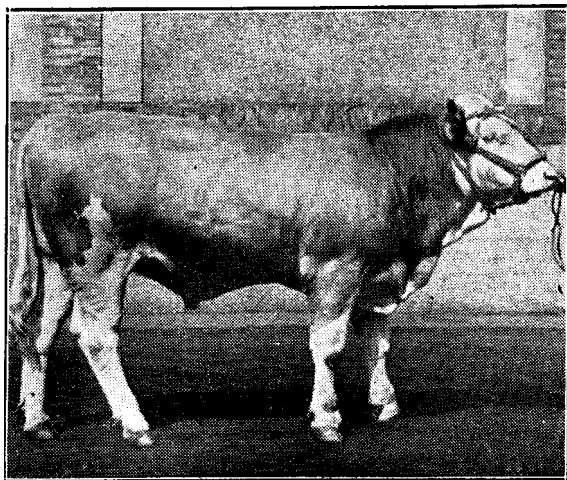
Nézzünk azonban csak egy kicsit körül a mi havasi esztenáinkon. Mit fogunk ott találni? Szomorú képet nyújtanak azok. A tejtermeléshez, — mint azt már annyiszor megirtuk — elsősorban megfelelő tejelő állatokra van szükség és itt bizony elkorcsosodott állatokat találunk, teljesen elhanyagolt legelőkön. Ezekről kívánjuk aztán, hogy bő tejet adjanak? S ahelyett, hogy saját hibáinkat belátnánk, azokat az állatokra hárítjuk. Ezekben az állapotokon akart segíteni az EMGE, mikor beindította tenyészállat akcióját, importált tisztavérű apaállatokkal úgy a szarvasmarhánál, mint a juhoknál s ezzel egyidejűleg az állattenyésztési szindikátusok megalakítását is szorgalmazta, ami

már is sokat javított a helyzeten. A legelőkkal azonban vajmi keveset törődtünk. Jó és helyesen kezelt legelő nélkül pedig jó tejelő állatokat nem lehet tartani. Legelő javítás terén is szép eredményeket lehet elérni az irányított közösségi munkával, amire tanulságos példát nyújt a csíkszentrákosi legelőgazdák esete, kik igen nagy területen varázsolták át az addig járhatatlan legelőt pompás takarmánytermő területté.

Azonkívül itt van maga az esztenna kérdése is; nagyon sok tennivaló van ezen a téren. Siralmas látvány egy-egy eszténának nevezett kis tákolmány, ahol a juhász feleségestől, gyermekes-től együtt lakik és a pizok csak úgy ri le róluk. Hogy lehessen ott rendes, jó minőségű sajtot készíteni, ahol a sokféle baktérium csak úgy nyüzsgö? A pásztor a tisztálkodás fogalmáról vajmi keveset tudhat, ha kora tavasztól késő őszig egy ruhában jár váltás nélkül! Ezeket a hiányosságokat kell elsősorban megszüntetni! Építsünk megfelelő nagyságú eszténát, hogy abban helye legyen külön a sajt készítésnek, külön helyiség megfelelő polcokkal a sajt érlelésre, teljesen külön helyiséget a pásztoroknak.

Ezek szemelött tartásával önmagától adódik a tejtermékek helyes készítésének első lépése. Ha ezt megtesszük, akkor nyugodtak lehetünk afelől, hogy a többi sajt készítéssel kapcsolatos kérdéseket is megtudjuk rendre oldani.

A „Bayer“-féle tömény rézmész kifogyott. Ezuton hozzuk az édekeltek tudomására, hogy a Bayer-féle tömény rézmész kifogyott. Egyesületünk értékesítő szerve a Mezőgazdák R. T. még forgalmazott több mázsát, de a nagy keresletet nem győzte a gyár utánpótolni.

„Berci”, — a budapesti mezőgazdasági kiállításról EMGE által a székelykocsárdi gazdálkörnek behozott tenyészbika. Tenyésztő: br. Inkey Pál, Somogyescsö, Somogy megye. Szül. nov. 7. Anyja tejh, második bo-ju után 2855, tejsír 3.7%, 106.5 kg. III. díjat és az Alsódunántúli Szarvasmarhatenyésztő Egylet tiszteletdíjat kapott apaállat.

Fajtiszta, fajazonos,
szavatolt csiraképességű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

**Főzelék
Zöldség
Virág
Fű**
és nemesített
takarmány
és répa

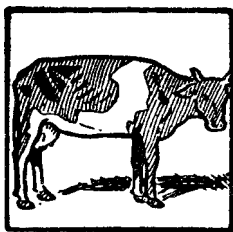
MAGVAK

„TRIFOLINO“

magtermelés és mag-
kereskedésben kaphatók
Cluj, Piața Mihai Viteazul 38.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.

Árjegyzék ingyen.

Rövid orvosi tanácsok állattenyésztők részére

Takonykórral kapcsolatos miniszteri rendeletek.

III.

Az állategészségrendőri törvény és a takonykór leküzdése tárgyában kiadott 1933. évi 151.614 számú földmivelésügyi miniszteri határozat IV. fejezetében a takonykóros és takonykórra gyanus lovakkal való bánásmód tárgyában a következőképpen intézkedik:

1. A klinikai tünetekkel betegnek talált nyílt takonykóros állatok a betegség megállapítása után azonnal kiirtandók.

2. A gyanús tüneteket mutató és diagnosztikai próbára határozott visszahatást, pozitív reakciót adó állatok hasonlóképpen kiirtandók. Kétes reakció esetében a diagnosztikai próbákat addig kell folytatni, míg a gyanu megerősödik (klinikai tünetek mutatkoznak), vagy kizárható. *Ki kell irtani azokat a takonykórra gyanús állatokat is, amelyek elkülönítése végbe nem vihető, vagy amelyeket az előírt óvintézkedések elől elvontak.*

3. A takonykóros fertőzésre gyanus lovakat két csoportba kell osztani:

a) amelyek határozottan fertőzött helyről származnak és

b) amelyeknek származási helye nem határozottan fertőzött.

Azokat az állatokat tekintik határozottan fertőzött helyről származóknak, amelyek a beteg, vagy beteg-gyanus állattal együtt összefogva dolgoztak, érintkeztek ezekkel az állatokkal, velük közös legelőn állandóan együtt tartózkodtak, közös jászorból ettek, vagy közös vályúból ittak.

Nem határozottan fertőzött helyről származó fertőzés-gyanus állatoknak azokat tekintik, amelyekről feltehető, hogy alkalmilag, közvetve vagy közvetlenül érintkeztek, vagy érintkezhettek takonykórban beteg vagy gyanus állatokkal anélkül, hogy állandó tartózkodási helyükön takonykórban vagy gyanujának megerősített esete megállapított volna.

4. Fertőzés-gyanus állatok, ha tulajdonosuk kéri, vagy 28 napon belül egymást követő két pozitív eredményű diagnosztikai próbára kiirtandók az alábbi szabályok szerint:

a) a határozottan fertőzött helyről származó állatok az illetékes kerületi állategészségügyi felügyelő engedélve alapján;

b) a nem határozottan fertőzött helyről szár-

mazó állatok, ha számuk 20 darabnál nem több, a kerületi állategészségügyi felügyelő engedélvél szintén kiírthatók. Ha valamely községben ebbe a csoportba tartozó állatok száma a 20-at meghaladja, az állategészségügyi bizottság javaslatára a minisztérium határoz.

5. Az előző pontokban megnevezett állatok kiirtása ha azok jelentős értékűek, az állategészségügyi bizottság véleménye alapján elhalasztható.

6. Fertőzésre gyanus állatok zár alóli feloldása és szabad forgalomba bocsájtása, az alábbi feltételek fennforgásakor lehetséges:

a) a határozottan fertőzött helyről származó állatok, ha 28 napi időközben két egymást követő diagnosztikai próbájuk nemleges eredménnyel járt, s ha a takonykórban beteg vagy gyanus utolsó állat is elhullott vagy kiirtatott és az előírt fertőtlenítés megtörtént;

b) a nem határozottan fertőzött helyről származó állatok, ha diagnosztikai próbájuk nemleges.

7. *Egyetlen állat sem írható ki becslés nélkül és amíg a kártalanításra vonatkozó iratok el nem készítették, még azokban az esetekben se, amikor az állategészségrendőri törvény 68. szakasza alapján olyan törvényes indokok állanak fenn, amelyek a kártalanítást kizárják. Ilyen indokokat jelentésbe foglalva, határozathozatal végett a minisztériumba kell felterjeszteni.*

Ime, ezeket tartottuk szükségesnek köztudomásra hozni a lovak ama két fertőző betegségéről, amelyek ez idő szerint Erdélyszerte pusztítják Ióállományunkat. Jól teszik gazdatestvéreink, ha rögtön állatorvoshoz fordulnak, mihelyt bármelyik betegség gyanuja merül fel, mert a takonykór bejelentésre kötelezett betegség lévén, a késedelmes gazda nemcsak a kártalanításra (a becsérték 30%-a) vonatkozó jogát veszíti el, de még súlyos büntetést is kap.

Óvatosságból ajánlatos a katonai szolgálatból hazabocsájtott lovak diagnosztikai vizsgálatát kérni és annak megtörténteig a többi otthoni lovaktól elkülöníteni. A takonykór marhákat nem fertőz, tehát az ilyen lovak marhaistállóba beállíthatók.

Vérkeringési zavarok az anyaállatban.

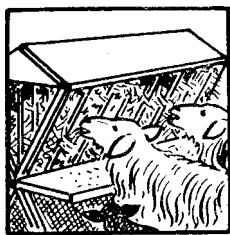
Írta: Bogdán József állatorvos, Székelyszenttamás.

Vemhes állatokon a tőgy duzzadása a vemhesség nyolcadik hónapjában kezdődik. Előhasu üszöknél négy-hat héttel az ellés előtt, s a tőgy a borju születéséig egyre nagyobbodik. Igen gyakran mutatkozhat a péra, a tőgy és környékének duzzanata, amely nagy kiterjedést nyerhet. Ezen ellés előtti duzzanatok, nem egyebek, mint életfenti folyamatok, aminek okát nemcsak a gyűjtőeres vérpangásban, hanem a valóságos bővérűségben is kereshetjük. Az is előfordulhat, hogy ezek a duzzanatok, jobban mondva vizenyős beszűrődések tetemes nagyságot érnek el és a gazdát nyugtalanítják. A vizenyős duzzanat terjedhet hátra és felfelé a péráig, mikor is a bőr feszült, a duzzanat a pérát is nagyobbítja és a szeméremajak bőrét fénylővé teszi. Igen gyakran előfordul, hogy a tőgy erősen duzzadt, a tőgybimbók egészen teltek s azokból a tej csöpög. A tőgy előtti vizenyő a köldökön túlmenően az elülső lábakig húzódhatik s kivált előhasu teheneknél néha igen nagy terjedelmű lehet.

A duzzanatok, illetve a vizenyőknek nagyfokú kiterjedése többé-kevésbé a vér korlátozott elfolyása következtében támadt vérkeringési zavarokra vezethető vissza. A duzzanatok keze-

lése csak akkor szükséges, ha olyan mérvű, hogy az állat közérzületét zavarja, avagy felállását, illetve lefekvésését akadályozza. A legegyszerűbb kezelési mód az, ha az állatot rendszeresen járattuk, mert ez kedvezően hat a vér elfolyására. Tölen talán nehéz az előrehaladottan vemhes teheneket járattatni, de azért alkalmas jó időben az állatokat naponta pár órára a szabadba ereszteni. A vizenyős dagantokat kámfor vagy szalmiákszeszes masszálással, tehát bőrizgató anyagokkal való bedörzsöléssel is kezelhetjük. A tapasztalat azonban azt bizonyítja, hogy igen ritkán van szükség gyógyszeres beavatkozásra. Kiválóan tejelő teheneknél előfordulhat, hogy a tőgybimbókból már ellés előtt is tej folyik. Sokan úgy segítenek a tejesöpgésen, hogy kifejlik a tőgyet, nem gondolva arra, hogy az első ugynevezett főstejre a borjunak elengedhetetlenül szüksége van. Ilyen esetben tehát vonjuk meg a tehéntől az abrakot a leállítás után három napig. Ha azonban valaki mégis kifejné a tőgyet s a főstejet a borju előtt elvonná, el ne felejtessen a borjunak hashajtót adni a bélszurok eltávolítása céljából, mert ennek elmulasztása a borju életébe is kerülhet.

A mételykór és leküzdése.

A nagy hőtömegek késői olvadása és az esős tavasz felfakasztotta a belvizeket, teljesen átázta a legelőket úgyannyira, hogy ebben az évben minden olyan betegség tömegesebben fogja megtámadni állatainkat, amelynek fejlődéséhez jelentő-

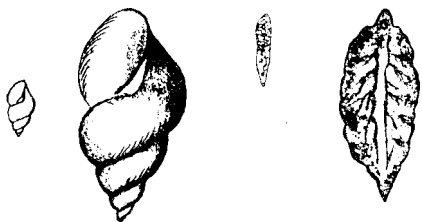
keny talajnedvesség szükséges. Ilyen betegség a mételykór is, amely legutóbb 1926 esős nyarán újszólva járványszerűen terjedt el egész Erdélyben és úgy a szarvasmarha, mint a juhállományban rendkívül nagy veszteséget okozott. Okunk van attól tartani, hogy az idei nyár is „mételyes” lesz s ezért foglalkozunk részletesebben ezzel a betegséggel.

A mételykór a májnak és az epeutaknak emésztési- és táplálkozási zavarokhoz esatlakozó, ritkán hevenyész, többnyire idült lefolyású gyulladás, melyet a *Fasciola*-nemhez tartozó lapos élősködők, — mételyek — idéznek elő. A mételykór mindenütt előfordul és esős nyár múltán a juhok 75—100%-át is betegé teszi. Szarvasmarháink is megbetegsznek, de főleg a borjúk és növendékállatok szenvednek sokat a fertőzés következtében.

Kétféle métely szokta kifejteni megbetegítő hatását, u. m. 1. a nagyobb levélalakú közönséges métely (*Fasciola hepatica*) és 2. a kisebb, lándzsaalakú (*Dicrocoelium dendriticum*) métely.

A közönséges májmétely sárgás-zöld színű 2—3 cm. hosszú, 0,8—1,3 cm. széles, levélalakú lapos féreg; gömbszerű fejének hegyén és 3 munyire lejjebb a hasi felületén egy-egy szívó korongot találunk. Himnős (hermaphrodita) féreg lévén, barnás-sárga színű, kupakkal ellátott petéit önmaga termékenyíti és élete folyamán mintegy 37.000 petét rak le. Az érett pete a gazdaállat bélsarával egvűtt a legelő nedves talajába jut, ahol a nyári (20—26 C°) melegben 9 nap alatt kibúvik belőle a csillangói segítségével élénken mozgó lárva (*miracidium*). Ez minél előbb igyekszik felkeresni a további fejlődéséhez szükséges közli gazdát, a 1/2—1 cm. hosszú, barna színű, fűrészszerűen csavarmenetes házu édesvízi törpe csigát (*Limnaea truncatula*). A lárva, a csiga légzőnyílásán át annak testébe hatol s ott 2 hét alatt csóalakat vesz fel. Ennek a neve: sporocysta. A *sporocysta* a csiga testében tovább fejlődve, 2—4 hét alatt 5—8 *redia*-t alkot, majd további 4—6 hét alatt minden *redia*-ban 15—20, békaporontyhoz hasonló *cercaria* fejlődik. A *cercaria* a *redia* szájnyílásán, majd csiga légzőnyílásán át a szabadba jut és farka segítségével úszva igyekszik fűszá-

lon vagy más nedves tárgyoun, esetleg a csiga házán megtelepedni, amikor is farka leszakad. Egyidejűleg babos, tapadós, gyorsan merevedő nedvet boesájt ki magából, mellyel önmagát körülveszi és ahhoz a tárgyhoz tapasztja, amelyen megtelepszik. Az ilyen 0.2—0.25 milliméter nagyságú fehéres homokszemcséhez hasonló fertő-

Édesvízi csiga, eredeti nagyságban és nagyítva. Lándzsaalakú és közönséges májmétely eredeti nagyságban.

Betokolt cercariák fűszálakon eredeti nagyságban.

zésre képes cercaria-hólyagocskák fala csak az új gazdaállat gyomor- vagy bélnevélvében oldódik föl, ahova a lerágott fűvel vagy fertőzött vízzel jut be.

A szabaddá vált cercaria a gyomor vagy bél falába ássa magát s ott valamely kisebb gyűjtőérbe (vénába), majd a májhoz vezető kapuérbe jut, melynek egy kisebb ágán keresztül a máj szövetébe vagy az epeutak egyikébe furakodik. Itt fejlődik tovább a fiatal métely és 2½—3 hónap alatt ivaréretté válik, megkezdzi a peték lerakását. A májban a métely 3—5 évig is él, bár legtöbbször ¾—1 évi otttartózkodás után gazdáját elhagyja. Említésre méltó, hogy fejlett élő métely élő állatból ritkán jut a külvilágba, mert rendszerint a belek emésztőnedvében szétesik.

A lándzsaalakú métely fejlődése némileg eltér a közönséges métely fejlődésétől szaporaság tekintetében pedig azt sokszorosán felülmúlja, mert míg a közönséges métely egyetlen petéjéből legfeljebb 1000, addig a lándzsaalakú métely petéjéből akár 4000 cercaria is fejlődhetik.

A májmétely-pete ellenállóképessége jelentékeny, mert —15—18 C° hideg hatására 2 nap alatt pusztul el, beszáradásnak pedig 13 hónapig is ellenáll. A betokolt cercaria —4—6 C° hidegben is megmarad, friss vízben azonban már 80 napig, nedves talajon 3 hétig megél, míg nedves szénában 8 hónapig is megtartja életképességét. A napsugarak közvetlen szárító hatására néhány nap alatt, azonban a jól szárított szénában csak 44 nap múltán megy tönkre. A közti gazda szerepét betöltő édesvízi csiga testében 4 hónapon, tehát télen át is életben marad. Vegyszerek iránt már igen érzékeny úgy a miracidium, mint a cercaria annyira, hogy 1%-os konyhasóoldat 20—25 perc, 2%-os 5 perc alatt öli meg, míg a

mészvíz azonnal végez vele. Az édesvízi csiga a kiszáradásnak 6 hélig is ellenáll, viszont a rézsulfát (rézgálic) 1%-os oldata 1 perc alatt elpusztítja.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy a természetes fertőzés nedves, mocsaras, iszapos, alacsony fekvésű, vagy áradásoknak kitett legelőn jön létre a cercariával fertőzött fű vagy ivóvíz felvétele útján. Istállózott állatokon csak akkor lép fel a mételykór, ha vízcsigákkal fertőzött rétről vagy árokpartról gyűjtött zöldtakarmányt vagy frissen behozott szénát etetünk. Nyilvánvaló tehát, hogy bár a mételykóros fertőzés az év bármely szakában bekövetkezhetik, legnagyobb a veszély esős, áradásos nyár és ősz alkalmával. Legfőkényebb a mételykór iránt a juhok és a vadon élő kérődzők, már kevésbé a szarvasmarhák és a kecskék. Az ember is megbetegedhetik fertőzött nyers főzelék és gyümölcs fogyasztása, poscsolyás víz ivása útján.

A mételykór tünetei a cercariáknak bevándorlásával és az epeutakban való megtelepedésével egyidőben, mint hevenyész- vagy időszült májgyulladás mutatkoznak és már 3—4 héttel a fertőzés után észrevehetőek. A betegséget juhoknál alacsony láz, levertség, csökkent étvágy, soványodás és következményes általános gyengülés kíséri, amihez később vérszegénység is csatlakozik. Legalább 50 métely jelenléte esetén a látható nyálkahártyáknak és a bőrnek elhalványodás (sápkór) mutatkozik, amihez a szemhéjak, torokjárat, szügy és hasaljának hideg tapintatú vizenyős beszüremkedése is társul. Ugyanakkor a

Torokduzzanat mételyes juhon.

gyapjú száraz és törékeny. Súlyosabb esetekben sárgaság, vízkórság és hasmenés csatlakozik a már leírt kórképhez. Fertőzött szarvasmarhán a súlyos tünetek, vizenyős beszüremlések csak ritka esetben észlelhetők, de annál gyakrabban makacs hasmenés és nagyfokú lesaványodás, lábon való elszáradás. Időrendben a fertőzés kezdete nyár elejére, a vérszegénység őszire, a beszüremkedések kezdete s az elhullások télire, a

mételyek kivándorlása tavaszra, leginkább május, júniusra esik.

A betegséget korán és tévedést kizáróan fel lehet ismerni, ha a jellegzetes kupakkal ellátott metélypetéket a bélsár mikroszkópos vizsgálata esetén megtalálják.

Gyógyítás céljából a beteg szarvasmarhának vagy juhnak metélyölő szert kell adni és őt igen jól táplálni. *Hathatós gyógyszer a Distol*, amelyet kora reggel üres gyomorba kell beadni, a készítményhez mellékelt használati útásítás szerinti mennyiségben. Szarvasmarha gyógyítására alkalmas Distol-tok jércetójás nagyságú; juhok részére készített tokot marhák gyógyításánál eredményesen felhasználni nem lehet. A gyógyszer zselatintokban kerül forgalomba, melyet az előhúzott, vagy középen kilyukasztott fadarabbal leszorított nyelv alapjára kell helyezni; a hirtelen szabadon eresztett nyelv visszahúzásával egyidejűleg az állat le is nyeli az orvosságos tokot. Ha a tok a zápfogak alá kerül és felreped, az állat fejét mérsékelten fel kell emelni, hogy a tok tartalma a nyelvcsőbe csurogjon. Az esetleg kiköpött sértetlen tokot kellő tisztítás után ismét be kell adni. Jól bevált metélyellenes szerek még: a Gälbinol, amiből állítólag csak egy tok szükséges bármilyen súlyú birkának és akár teli gyomorral is beadható. Eredményesnek mondják még a Vitant is, de ezek a Distolnál drágábbak.

Megelőző védekezés céljából kerülni kell a metélyfertőzés szempontjából veszélyes leelőket, partokat. Fertőzött helveket ajánlatos 0.5—2%-os rézgalic oldattal öntözni, még pedig egy hektárra 5—6 hektólitert. Olesőbb, de szintén jó a vasszulfát (zöldgalic), melynek 1%-os oldatából holdanként 4—500 litert kell öntözni. Ka-

csák, ludak, tyúkók, bibic, seregély szintén sok édesvízi csigát pusztítanak.

A védekezés teljességéhez tartozik annak ösmere is, hogy Gazdatársaink a védekezésre legjobban bevált eredeti Distol-tokokat a szükséges mennyiségben már most szerezzék be, nehogy ősszel vagy télen a nyersanyag beszerzése, vagy a szállítás terén várható nehézségek gátolják, vagy lehetetlenné tegyék a védekezést. Legjobb, ha a gazdakörök a község egész szükségletét már most, egyszerre nálunk rendelik meg, mert tömeges rendelések esetén tudjuk a legnagyobb kedvezményt kieszközölni. Jelenleg a Distol ára tokonként 7 lej és beszerezhető központunk útján.

Szeghő Dénes.

Tagjainkhoz!

Vajjon mikor jutunk el a közösségi élet ama tökéletes erkölcsi színvonalára, amikor a közösségi szervezet tagjai figyelmeztetés nélkül is megfelelnek hivatásuknak s pontosan teljesítik azokat a kötelességeket, amiket önként vállaltak? Az az évi 60 lej, ami az E. M. G. E. évi tagsági díját jelenti, — minden különösebb gond nélkül előteremthető és kifizethető. Manapság könnyű érveket találni és a nehéz életviszonyokra hivatkozni. Ugyanakkor jól tudjuk, hogy bizony gyakran céltalan és haszontalan dolgokra is többet költ egy gazda hónaponként, mint az a kiesiny összeg, amiért egy éven át kapja az Erdélyi Gazdát.

Gazdatestvéreinkhez fordulunk tehát, hogy ne várjanak sürgetéseket, figyelmeztetéseket, hanem mindazok, akik ezideig elmulasztották, — haladéktalanul küldjék be a tagsági díjat.

AZ ÚJ

»WASSERKNECHT« dugattyus szivattyú

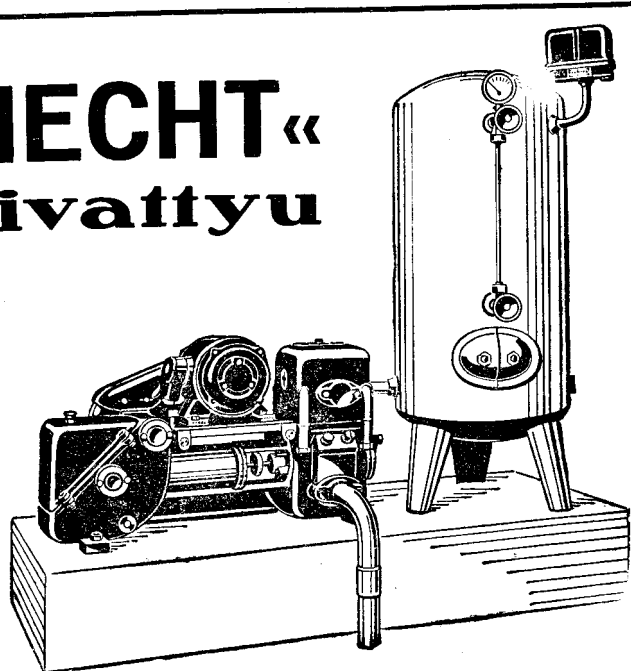
VILLANY-, vagy
BENZINMOTOR-HAJTÁSSAL
kapható

A. Marko & Co.-nál

Tulajdonos:
G. TÜRK, Brassó, I. G. Duca 139.

88

Telefon 22-36.

SZAKKÖZLEMÉNYEK

Sziló.

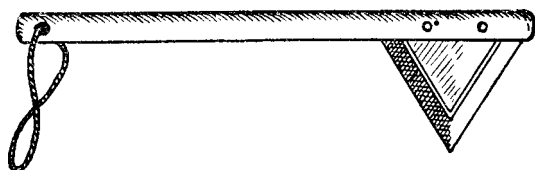
1. *Mindenes taliga.* Több állattal rendelkező gazdaságokban a takarmányozást nagymértékben megkönnyíthetjük egy ilyen egyszerű taligával. Két ócska, könnyű kerékre házilag reá szerelünk egy forróvízzel alaposan kilugozott használt bá-

doghordót. Ebből levágunk egy hengerszeletet, amint az képünkön látható. Mindennemű leves-takarmányt (silótakarmányt, párolt burgonyát, moslékot) léelcsorgatás nélkül, könnyűszerrel szállíthat vele asszony vagy gyermek. A képen látható hordó-taliga épen erjesztett párolt burgonyával van tele.

Cséplés.

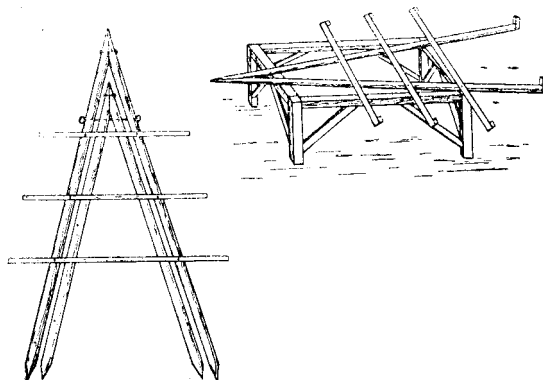
3. *Kévevágó kés.* Veszünk egy jófogású, gömbölyű nyélfát, ennek egyik végére egy olyan csuklósíjjat szerelünk, amely nem szűk és nem bő. Kerítünk egy használt arató vagy kaszálógép késfogat, mindkét oldalát jól kiélezzük s reá szereljük a nyél másik végére. Amikor

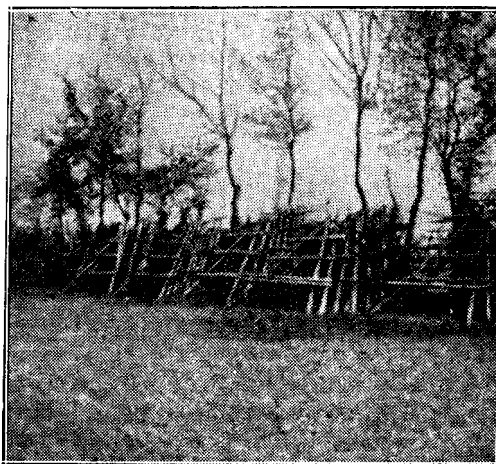
a kéve kötésébe bedugjuk már vág, amikor kihúzzuk ketté van vágva a kötél. Gyorsabban és sokkal veszélytelenebbül dolgozhatunk vele mint sarlóval vagy késsel.

Takarmány.

2. *Igy készül a steinachi szárítóállvány.* A kép baloldalán lévő állvány két pár hegyes szögben fűrészelt és nitolt végű dróttal összekötött hegyes karópárból áll. A két karópárt a képen látható módon átfurjuk, a lyukon keresztül

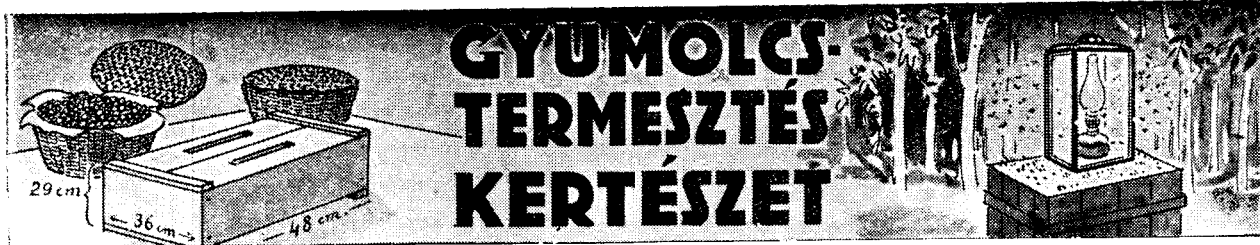
4 milliméteres drótot húzunk s a külső, nagyobb karópár oldalán karika alakban visszagörbitjük. Három szellőcset keresztül szegzünk a külső, nagyobb karópárra s kész a könnyen szállítható és raktározható állvány. A két karópár között áthúzott drótcukló szerepét játsza s innen nyitjuk szét felállításához a belső, támasztó karópárt. A kép jobboldali részén az állvány épen a „mütő-ágyon” van, a külső karópár fel is van lécezve.

A belső karópár 10—12 cm-rel rövidebbre vágandó, mint a külső.

Második képünk a „pihenj”-ben lévő szárítókát ábrázolja.

A peronoszpóra jelző állomás ára. A mai időkben egyik napról a másikra emelkednek az árak. A peronoszpóra jelző állomás hőmérő műszere is annyira megdrágult, hogy a medgyesi Gazd. Iskola csak 1650 lejért tudja szállítani a felszerelést. Ehhez jön még a szállítási költség Medgyesről.

Levéltetvek.

A levéltetű igen komoly ellensége gyümölcsösünknek, mert nemcsak, hogy a fiatal leveleket teszi tönkre, hanem a hajtásokat is, így a növekedésében gátolva van. A hajtások elgörbülnek, ez a görbület mindvégig meglátszik.

A levéltetűnek járulékos betegsége a kómpenész. A levéltetű váladéka a levéltre tapad és ezen élőködik a penészgomba. A levélzet, a hajtások, a gyümölcs, sőt egész ágrészek fekete koromszerű bevonatot kapnak. Ez a gomba a levéltetű váladékából élőködik.

A tetvek a levél alsó alján élőködnek. Felismerhetők arról, hogy a fertőzött levél világosabb színű és domborabb az ép levélnél. A tetves levelek alatti leveleken gyakran fényes foltok láthaók. Ezek a foltok a tetvek lehullott váladéka: „mézharmat“. Gyakran kis fehér hulladékot látunk a leveleken, ezek a tetvek hullái, illetve a hullák belül üres bőre. Ugyanis a fátyolka és a katicabogár lárvája kiszívja a tetvek belsejét és a megemészthetetlen bőrt az alsóbb levelekre ejti. Erősebb fertőzésre a méhek, legyek és darazsak zümmögéséből is következtethetünk. Ha a fertőzött ágat megvergetjük, felzug a lakmározásban megzavart élősdi sereg.

Ha hangyákat látunk a fán járni, minden további nélkül megállapíthatjuk a tetű jelenlétét. A hangya a levéltetű édeskés váladékát, a mézharmatot igen szereti és így a levéltetűt, mint fejős tehenét tekinti.

Ha fáinkat hetenként egyszer gondosan átvizsgáljuk, a fertőzés nem terjed el nagyobb mértékben. Érdemes tehát ezt a vizsgálatot igen alaposan, a legnagyobb lelkiismeretességgel végrehajtani.

Legjobb, ha gyümölcsösünkben ezeket a fertőzött fákat megjelöljük és azokat állandóan figyelemmel kísérjük.

Védekezés: A levéltetvek ellen nikotin tartalmu szerrel védekezünk, ilyenek a Toxilin, Thanol, a kincstári dohánylúg, mely utóbbi nagy tözsdékben kapható „Lesia de tutur“ néven.

Mindig fűrészto módon permetezzünk.

Ha fiatal fákról van szó, legjobb, ha egy lapos edénybe, pld. mosdótálba töltjük a permetanyagot és ebbe fűrésztozzuk meg a hajtásokat. Ha nagyobb fákról van szó, ott már géppel kell permetezni. Igen fontos, hogy a levelek alsó lapja legyen a legalaposabban átázlatva.

Ha erősen levéltetves fáink vannak, akkor azokat már rügyfakadás előtt gyümölcsfa karbolineum megfelelő higitásu oldalával meg kell permeteznünk.

Alvószemzés.

A legjobb oltási mód az *alvószemzés*. Neve onnan ered, hogy a szem az alannyal a szemzési évben csak összeforr s csak a következő tavasszal hajt ki. Az összes oltási módok közül a legbiztosabban, legelőnyösebben használható.

A szemzés menete a következő: az alany alkalmas helyén, lehetőleg a töben T alaku metszést csinálunk 1.6—2 cm. hosszúságban s a hosszszelés felső oldalán a héjat jobbra-balra leválasztjuk s ebbe bele toljuk a szemet. A szemzőhajtásról a szemet kevés farésszel, mintegy 2—2.5 cm. hosszúságban úgy vágjuk le, hogy a szem a pajzson középtájjra essék. A szem berakását megkönnyíti a levélnyel. A szemzéseket rafíával szorosan bekötözzük, vigyázva arra, hogy a szemek szabadon maradjanak. Három hét múlva a szem az alannyal összeforr, most a köteleket lebontjuk s a meg nem eredt alanyokat újból bemeszezzük. A pótszemzésnek is legalább 14 napi meleg időre van szüksége, hogy az összeforrás megtörténjék. Ha a pótszemzés késő ősszel történt, mikor már hideg idők járnak, nem fog sikerülni. A szemzés ideje július—augusztus.

SZOLESZET BORÁSZAT

Július a szőlőben.

Ez a közlemény a múlt évben bizonyára „június a szőlőben“ címen jelent volna meg, de ezuttal a szőlő annyira visszamaradt fejlődésében, hogy a júniusi munkák csak most időszerűek.

A rendkívüli időjárás súlyos károkat okozott szőlő-

inkben. Egyfelől legalább 2—3 héttel késleltette a fejlődést, másrészt viszont a téli fagy alaposan megtizedelte termésünket. Nem akarunk jóslásokba bocsájtkozni, de sok vidéken örvendhetünk, ha a tavalyi termés felét sikerül szüretig megőriznünk. A karika, ha egyáltalán kihajtott, csak csenevész hajtásokat hozott. Nagyon sok szem vakon maradt, a fejlődésnek indult karika hajtásai pedig szórványosan, — bizonyára a rejtett fagyfolt miatt — egyik napról a másikra gutaütésszerűen elpusztul. Az országosan megindult esőzés egy újabb bajt hozott. Nagymértékben elősegítette a peronoszpóra betegség fejlődését és ha nem permeteztünk, vagy poroztunk idejében, a betegség még jobban veszélyezteti az amúgy is gyenge termés kilátásokat. A helyzet jelenleg az, hogy ott, ahol rendszeres évenként 15—20 fűrre számítottunk, jelenleg alig van 7—8 fürt és a jövő évi termőhajtások is rendtelenséggel.

A szőlő válogatása még folyamatban van. E munkával kapcsolatban ne feledjük el, hogy csak a csercsapból vagy combból nőtt hajtást hagyjuk magfának. Rendszeres körülmények között 6 magfát hagyunk, négyet magfának, kettőt pedig tartaléknak. Ha nincs annyi csercsapunk, hogy a szükséges számú magfát meghozza, úgy a comb oldalhajtásaiból vagy legrosszabb esetben a karika vállából előtörő hajtásokat hagyjuk magfának. Nagy szükségben két magfát a nyakból vagy fejből előtörő hajtásokból is hagyhatunk, de ne feledjük el, hogy ezeket a következő évben ugar vagy biztosító csapnak kell visszavágnunk és magfának csupán a harmadik év tavaszán használhatjuk fel. A magfánál általában tartjuk be a következő fejlődési menetet: az első évben tökefejből vagy nyakból jövő hajtás, a második évben biztosító vagy ugarcsap, a harmadik évben csercsapon nőtt karika.

A válogatással együtt végezzük a termőhajtások visszavágását is. Gyakorlati tapasztalat szerint a szőlő többet terem és a termés hama-

rább érik be, ha a karika termőágain a legfelső fürt felett — eltérően az eddigi szokásoktól nem egy-két levelet, — hanem legalább 4 levelet hagyunk. A hajtást közvetlenül az 5-ik levél csomója alatt csipjük vissza, hogy a beszáradás ne veszélyeztesse az utolsó fűrteől számított negyedik levél bogját. Az idén különösen nagy számban növő meddő hajtásokat ugyanolyan hosszúra hagyjuk, mint a termőhajtásokat, mert — zöld rész, — levél nélkül nem várhatunk sem termést, sem megfelelő fejlődésű magfát.

A többi hajtásokat — a magfák kivételével — ha termést is hoztak, úgy a fürt felett négy levéllel visszacsipjük, ha meddők, úgy egy szemre visszacsipjük.

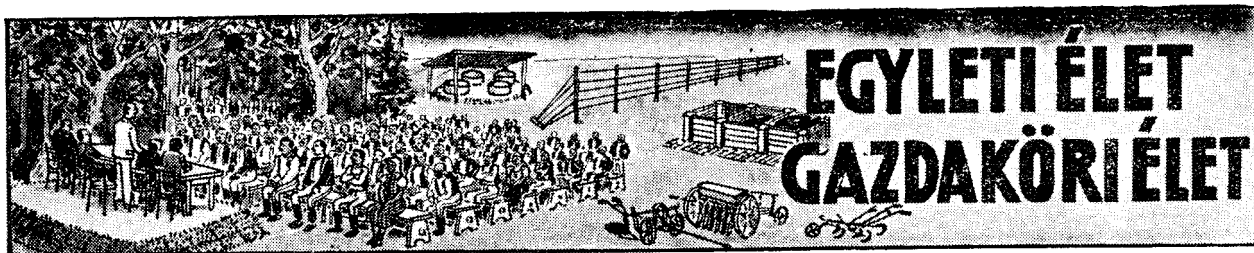
Miután kiválasztottuk a magfákat, lazán a karóhoz kötjük. Vigyázzunk, hogy ne szorítsuk össze egy csomóba, mert fejlődésükben hátráltatnánk és elősegítenénk a peronoszpóra terjedését.

A permetezések elvégzésére lapunk múlt havi számában adtuk meg az utasítást. Ez alkalommal csupán a virágzás utáni fürtpermetezésre hívjuk fel gazdáink figyelmét. Amint elvirágzott a szőlő, permetezzük meg a fűrteket még az esetben is, ha a jelző állomás nem jelentene veszélyt.

A nagy veszély idejében igen jó szolgálatot tett a szőlő porozása. A porfuvókkal ugyanis gyorsabb munkát végezhetünk és a nedves szőlőn jól meglapadt a por úgy a levelek fonákján, mint a fűrteken is. A szőlő porozása jó védelmet nyújt az esetleg fellépő fűrteperonoszpóra fellépésére is.

Alább közöljük dr. Eöry István leírását a por helyes elkészítéséről.

A fűrteperonoszpóra elleni védekezéshez 1 kg. kristályos rézgálicot avullt vas, bádog vagy rézedényben fakavaróval keverve tűzön addig hevítünk, míg szürke porrá szét nem esik. Ezután 1¼ kg. porrá oltott finom mésszel alaposan összekeverjük, ami szítalással sikerül a legjobban. Ez a keverési arány eléggé biztos s a 25%-al több méssz a rézgálic savas maró hatásának megszüntetésére épen elég. Nem árt óvatosságból kipróbálni megnedvesített piros lakmusz papírral, mely piros színét kékre kell változtassa. Ha a próbát fenoltaleines papírral végezzük, úgy a megnedvesített fehér színű papír rózsaszínűvé kell változzon. Porrá tört vagy őrölt rézgáliccal a védekezés nem sikerül, mert ebben az alakjában egyáltalán nem tapad.

EGYLETI ÉLET GAZDAKÖRI ÉLET

A 70 órallóhoz!

Irta: LISZKA GEDEON tanító.

Milyen kimondhatatlan boldogság tölti el azt, ki megérzi, hogy Isten őt örökre állította! Es egyben milyen nagy felelősségérzés nehezedik szívére, mikor ez a tudat áthatotta őt. Mert a kettő egymástól elválaszthatatlan! Vagy megérzed az egyiket, s ugyanakkor belédöbben a másik érzés is, vagy egyik sem jelentkezik! Ma a közkatonának is nehéz a sorsa, még annak is hivatása van, melyet híven be kell töltenie; de mennyivel szebb, magasztosabb, tudatosabb, tervszerűbb és felelősségteljesebb hivatás vár egy örállóra aszerint, hogy Isten hova predesztinálta!

A Gondviselés különös kegyelmének sugallmazására az erdélyi magyar gazdatársadalom legelső örállója Dr. Szász Pál a mult év aug. havában 70 egyszerű — talán eddig ismeretlen — de lelkes örállót hívott be Nagyenyedre, hogy bekapcsolja őket abba a közösségbe, abba a szervezetbe, mely ma egyedül van hivatva az erdélyi magyar kisgazdát kiemelni abból az elmaradottságból, melyben ősi természetében rajló konzervatívizmusa, bizalmatlansága s más tényezők visszatartották s felemelni arra a gazdasági kultúrszínvonalra, mely megilleti őt lelki, faji adottsága, értelmessége alapján s melynek birtokában megállhatja helyét a nemzetek nagy versenyében, jövőt biztosítva magának, családjának, utódainak, megbecsülést fájának s egyben megbecsült értékes polgára lehessen hazájának!

Hozzátok lenne pár szavam Enyedre hívott örállók — papok, tanítók — éreztétek-e, érzitek-e a felelősséget e téren is? — Mi — elsősorban — lelki, erkölcsi, szellemi vezetőikül állítottunk az élre! De vajjon szabad-e megfedkezni arról, hogy „ép testben ép lélek”. Azaz lehet-e nyomorgó, anyagilag elcsigázott, koldusszegény népet lélekben erőssé, ellenállóvá tenni? Bizonyára nem! Ez a prófétai meglátás érlelte meg a mi Vezé-

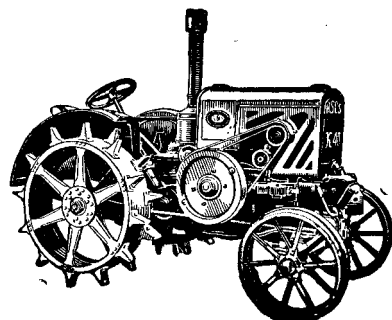
rünkben az elhatározást, melynek következtetés-képpen minket a tanfolyamra behívott. Vajjon mi a terve, célkitűzése ezzel kapcsolatban s mit kíván tőlünk? Meggyőződésem szerint először is: minket bekapcsolni az E. M. G. E. céltudatos, áldásos munkájába, olyan kapcsolatot létesítsen közöttünk és az E. M. G. E. között, melynek alapján megérezzük, hogy az: az erdélyi magyar gazdatársadalom édes otthona, mindene, ahova bármikor minden kérdésben úgy mehetünk, mint szülői hajlékba. — Másodszor: hogy ezt a szoros kapcsolatot ne csak mi tartjuk fenn, hanem építsük ki népünk és az E. M. G. E. között is, elsősorban taggyűjtés útján. — Harmadszor: egyes helyeken névleges gazdaköreinket felelősségünkkel, azokba életet vigyünk; munkára, egyesületi életre serkentsük; végül gazdasági, gyümölcsészeti-, háztartási- és más tanfolyamok, gazdasági kirándulások stb. rendezésével és tartásával felemeljük népünket legalább megközelítőleg arra a gazdasági színvonalra, melyen a nyugati népek állanak.

Végül hozzátok szölok kisgazdatestvéreim! Allandóan halljátok a biztatást: többet, jobbat termelni úgy a földművelés, mint állattenyésztési és más téren. Ezt csak állandó tanulással, önműveléssel, szakismeretek gyűjtésével érhetjük el. Rátok is vonatkozik a közmondás: „Jó pap holtig tanul.” A jó gazdának is folyton tanulnia, művelődni kell! Ebben a munkában segítenek vezetőitek — papok, tanítók, — kövessétek tanításait, tanácsait, biztatok bennük, becsüljétek őket, mert ők érzik és tudják, hogy sorsunk össze van kapcsolva, erősödésük nekünk is erőt jelent, bukásotok minket is magával ránt! Ezért kez-keztebe téve, egymásban bízva, egymást megbecsülve — Isten segédelmével fel a nemes munkára!

Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth Rt.
Budapest.

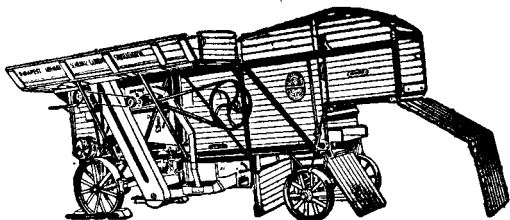
„HSCS” nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR” acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek,

valamint az összes egyéb
mezőgazdasági gépek leg-
tökéletesebb kivitelben.

Kaphatók:

Turnătorie de Fier și Fabr. Mașini din Cluj S. A.
Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea R. Ferdinand 62.
Telefon: 12-17.

A legnépesebb gazdakör.

A szováti gazdakör immár 150 tagot számlál. Élő, beszédes bizonyítéka ez az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet által rendezett tanfolyamok eredményeinek.

Ebben a mezősi faluban érdekes dolgok történtek. A téli gazdasági tanfolyam tartama alatt az addig szunnyadó és mozdulatlanságra ítélt gazdakör újjá alakult. A munkát az a harminc hallgató indította be, akik a tanfolyam során kezükbe ragadták a haladó gazdálkodás fáklyáját. És, hogy a szám egyre gyarapodott, — azzal magyarázhatjuk, hogy a tanfolyam befejezése után is tovább folyt a felvilágosító tevékenység. A szováti gazdák belátták, hogy harmincan aligba képviselhetik az összesség érdekeit, és dolgozhatnak eredményesen az egész közösség érdekében. Jövőbe néző szemmel ismerték fel a tömörülés felbecsülhetetlen előnyeit.

Különösen Benczédi Márton felekezeti tanító és Nagy Mihály gazdaköri elnök végeztek fáradhatatlan munkát.

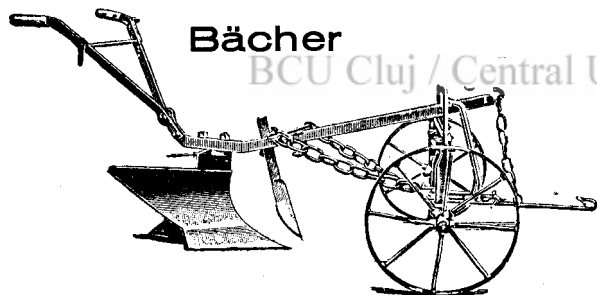
A falu gazdái a cselekvés mezejére léptek. Elhatározták, hogy valóra váltják mindazt, amit tanultak. Mindenekelőtt a határjárások során tet-

tek megfigyeléseket. Így pld. azok a gazdák, akik tavasszal a kérges őszi búzát elboronálták, mentesültek a vadrepce fellépésétől, elterjedésétől. Az ideai csapadékos időben a szuperfoszfát műtrágya használatának mérhetetlen hatásait tapasztalhatták. Az ilyen vetés a legjobban szemléltette a haladó gazdálkodás vitathatatlan eredményeit. De a többi kísérletek is a tanulás szükségességét bizonyították. A Wolf-féle vonókapák, a szójavetésekben mutattak fel igen szép eredményeket. Az viszont természetes, hogy csak a jól előkészített talajban.

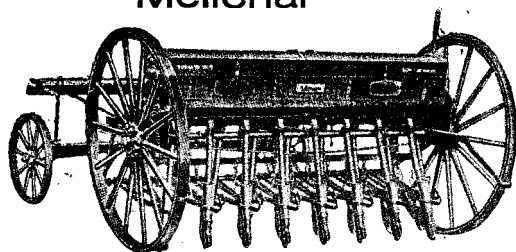
Mindezek a megfigyelések a gazdatudós kamatjait jelentik.

Vasárnaponként összegyűlnek a gazdaköri tagok és megbeszélik a hét közben felmerült problémákat. A tanulságokat leszűrlik és a jövőben már aszerint járnak el. Minden gazda legfőbb vágya jelenleg, hogy tető alá jusson a gazdaköri ház gondolata. Az alapot már le is rakták. Mint egy 25 kat. hold lóherét vetett a gazdakör, felébe való részesedésre. Remélik, hogy a Mindenható segítségével meg is tudják valósítani nemes és dicséretre méltó terveiket.

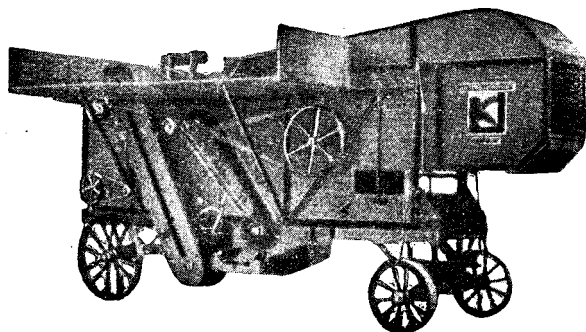
BINDER ALBERT, okleveles gazdamérnök.

Bächer

Melichar

Hofherr-Schranitz-Clayton-Shuttleworth-Bécs

Mezőgazdasági gépszükségletét,

a gyakorlatban jól bevált gyártmányainkból
kedvező fizetési feltételekkel
beszerezheti:

Maşini Agricole şi Industriale

Bächer-Clayton-Melichar S.A.R.

Cluj, Str. Petru Maior Nr. 15.

81

A szükségelt gépekről
kérjen vételkötelezettség nélkül
árajánlatot!

Az EMGE marosvásárhelyi hathetes női háztartási tanfolyamának ünnepélyes záróvizsgája.

— Máriaaffi Lajos a magyar nő hivatásáról mondott nagyhatású beszédet. —

Június 16-án délután 4 órakor, — mintegy félezer érdeklődő jelenlétében a Ref. kollégium dísztermében megtartották a hathetes női háztartási tanfolyam záróvizsgáját. Az előadónők: *Botz Ida*, *Domokos Jolán* és *Orbán Julia* komoly lelkiismeretességgel és hozzáértéssel végezték feladatukat. A vizsgán megjelent *Máriaaffi Lajos* az EMGE alelnöke, gr. *Toldalaghi Mihály* a Nép-közösség marosmegyei szervezetének elnöke, dr. *Jaross Béla* pápai prelátus plébános, dr. *Sebess Jenő*, gr. *Teleki Károly*, *Páter Imecs Károly* dr. ferencendi zárdafőnök, a ferencendi nővérek küldöttsége, *Mikó László* EMGE felügyelő, *Anghi Balázs* alkerületi felügyelő, *Szász József*, *Szász Ferenc*, *Belkovits József*, *Fosztó György* és dr. *Imreh Barna* ref. lelkészek, a helyi nőszövetségek képviselői, dr. *Schmidt Béla*, dr. *Horváth Jenő* a marosmegyei gazdakörök küldöttségei és még sokan mások.

A vizsgát *Máriaaffi Lajos* az EMGE alelnöke nyitotta meg, aki többek között ezeket mondotta:

„Az EMGE széleskörű programjának egyik alappillért képezi az a munka, amely erdélyi magyar népünk gazdasági és kulturális színvonalának emelését tűzte ki céljává. Ebbe a munkába szervesen illeszkednek bele a női háztartási tanfolyamok is, amelyek hivatva vannak a tudás páncéljával felvértezni az erdélyi magyar nőket azokkal a nehézségekkel szemben, amelyek a mai nehéz küzdelemteljes mindennapi életben rájuk nehezdednek családjaik létfenntartásáért vívott harcukban. Az EMGE-nek ez az akciója tehát az erdélyi magyar család teherbíró és így ellenálló képességének fokozása és gazdasági jólétének elősegítésére törekszik. Annak a családnak az alátámasztására, amely minden egészséges keresztény társadalomnak alapját kell, hogy képezze és amely csak úgy tud ezen hivatásának megfelelni, ha tiszta keresztény erkölcsökön és szilárd gazdasági alapon épül fel. Hogy ez utóbbi elérhető legyen nem elegendő a vagyon, hanem szükséges annak megszervezésében és megőrzésében a szaktudás is, és nem elegendő a férfi családfejtartó munkája sem, hanem ki kell

vennie részét abból a nőnek is, akinek határozott közreműködése nélkül a férfi munkája tartós eredményeket nem hozhat, ami pedig a család gazdasági megalapozottságának biztos megingásához vezet. A magyar nő sohasem zárkózott el ezen nemes hivatása előtt és mindig szívesen vállalta azt és így van ez hála Istennek ma is keresztény magyar családjainkban, amint látjuk tehát, amikor az EMGE ezt az oktató munkát is vállalja, valóban házgapótló munkát végez egy olyan területen, amely eddig teljesen parlagon hevert és amely munkának feltétlen szükségessége a mai súlyos gondterhes időkben azt hiszem senki előtt nem lehet kétséges.

Az EMGE alelnöke ezután elismerését fejezte ki *Anghi* Balázsnak a tanfolyam előkészítéséért, — *Botz* *Ida*, *Domokos* *Jolán* és *Orbán* *Julia* előadónőknek, dr. *Schmidt* *Béla* és *Horváth* *Jenő* orvosoknak, *Elekes* *Béla* vajgyári igazgatónak, akik mindnyájan a tanfolyam komoly segítségei voltak.

A tanfolyam hallgatónői — konyhában.

Ugyancsak köszönetet mondott a Kolping Egyletnek, az EKE-nek és a Ref. Kollégiumnak a tanfolyam rendelkezésére bocsájtott helyiségekért.

Máriaaffi Lajos mélyenjáró szavai után felkérte *Mikó* *László* kerületi felügyelőt a Marosmegyei Szövetség elnökét, hogy vezesse le a vizs-

A tanfolyam záróvizsgálója. Az elnöki asztalnál jobbról balra: Orbán Julia, Domokos Jolán, Botz Ida előadónők, Máriaffi Lajos az EMGE alelnöke, Mikló László ker. felügyelő, dr. Schmidt Béla orvos és Anghi Balázs.

gát. Mielőtt azonban a vizsga kezdetét vette volna, *Pongrácz Éva* a hallgatóknak nevében meghatódva mondott köszönetet az EMGE-nek a tanfolyam megrendezéséért.

A vizsga során az összes hallgatóknak kitünő feleleteikkel valósággal bámulatba ejtették a hallgatókat.

Imreh Barna dr. mezőbándi ref. lelkész, akinek a községében nemrégiben szintén hasonló tanfolyamot rendezett az EMGE, lendületes beszédben méltatta a tanfolyam jelentőségét. A hallgatóknak közül még *Máté Boriska*, *Lukács Margit*, *Nagy Judit* és *Fábián Márta* vettek búcsút előadónőiktől.

Török Mihály szovátai plébános, az EMGE

lelkés munkása és támogatója 600 lejt adományozott a legjobban tanuló hallgatóknak megjutalmazására. Az összeget a három legjobb szovátai leány *Lukács Margit*, *Fülöp Magda* és *Bereczki Róza* között osztották szét.

Végül *Fosztó György* ref. lelkész imájában Isten áldását kérte a tanfolyami hallgatóknak munkájára. Ezután sor került a tanfolyami hallgatóknak munkakiállítására, ahol bemutatásra kerül mindaz, amit dolgoztak és amit tanultak. A kiállításon 214 kézimunka és 195 háztartási konyhaművészeti készítményt mutattak be. Nagy érdeklődést váltottak ki az izlésesen díszített fehérneműk, gyönyörűen mintázott kézimunkák, szőttesek, mezősegi íróások, varrottások stb.

Apróságok.

Galamb- és csirketrágyából nagyon jó trágyalé készíthető, ha két hétig érlelődik vízben, lefedett hordóban.

*

Szélviharok ellen nemesak a karózás véd, hanem az idejében és szakszerűen alkalmazott zöldnyés is.

*

A ládába vagy eserepekbe ültetett erkély-növényeket száraz, szeles és meleg időben, naponta többször is meg kell locsolni, ha ezt nem tehetjük, állítsuk lapos, vízzel telt tálba a cserepeket.

*

A hirtelen magyszárba indult zöltségplántán nincs mit segíteni, leghelyesebb azonnal eltávolítani és helyére mást ültetni.

*

Kinyílt virágokat nem ajánlatos öntözni, leghelyesebb a földet áraszta locsolni.

*

Évelő virágokat gyökeres alacsony tősarjakról egész nyáron át lehet szaporítani, ha elegendő öntözővíz áll rendelkezésre.

Díszcserjéket elvirágzás után ajánlatos rögtön visszanyesni, de úgy, hogy azért elegendő lomb maradjon a visszavágott növényeken, különben nagyon legyengülnek.

Ahány sertése van, annyiszor **1000 lejt takarít meg**, ha malacai 6 hónapos korig a 75% emészhető fehérjét tartalmazó

V é r l i s z t ű n k k e l
neveli és hizóit a cs. pa tápdús növényi anyagból álló
E r ő t a k a r m á n y l i s z t

keverékünkkel hizlalja.

Ajajnljuk továbbá Románia egyik legprimább 91.6%-os

S z é n s a v a s m e s z é l

olcsó áron. — Egy próba elegendő, hogy meggyőződjön takarmánylisztjeink olcsóságáról és kiválóságáról.

Megrendelhető:

»UNIVERSAL«

Állati Takarmányliszt készítő telepen.
ARAD, Str. T. Vladimirescu Nr. 17-19.

Kivánságra prospektust árajánlatl azonnal küldünk. Keresünk az ország minden járasszékhelyére agilis közetképviselőket.

A gyapjú hivatalos ára.

A hivatalos lap június 25. 140-ik számában megjelent a nemzetgazdasági miniszter június 24-iki 42885/1940. sz. határozata, mellyel a gyapjúárakat alábbiakban határozza meg:

Curkán, stogos és karakul gyapjú ára kilónként 56 lei. Kadrláteri cigája gyapjú ára kilónként 81 lei. Egyéb cigája gyapjú ára kilónként 96 lei. Spanka gyapjú ára kilónként 101 lei. Merino gyapjú ára kilónként 161 lei. A fark és hulladékgyapjú ára 50%-a a megfelelő féleségnek.

A megállapított árban minden illeték (taxa) bele van számítva tehát az a gyűjtő állomás helyén levonás nélkül fizetendő.

Ha a gyapjútermelő a gyűjtőállomás bejegyzésével nem annak székhelyén, hanem másutt kívánja a gyapjút átadni, a vételár levonás nélkül az átadás helyén fizetendő.

A gyapjú átvételével megbízott gyűjtő-állomások.

Június 24-én kelt 43551 számú nemzetgazdasági miniszteri rendelettel az alább nevezett gyapjút vásárlók, gyűjtőállomások jelöltettek ki:

Arad megyében: Uniunea Agricultorilor din jud. Arad, Arad Str. Ion Calvin 30, Köröskisjenő, Sinian, Borosjenő.

Bihar megyében: Sindicatul Agricol Bihor, Nagyvárad Str. Eliade Rădulescu No. 2. és Federală Bihorul, Nagyvárad.

Krassó megyében. Cooperativa Caraşul, Oravica.

Kolozs megyében, Federală Zorile, Kolozsvár.

Fogaras megyében, Federală Făgăraşul, Fogaras.

Maros megyében, Cooperativa Solidaritatea, Marosvásárhely.

Naszód megyében, Federală Andrei Mureşanul, Beszterce.

Szilágy megyében, Sindicatul Agricol Sălaj, Szilágysomlyó, Str. Regina Maria 20. és Cooperativă „Grăul de Sălaj“, Szilágysomlyó.

Szatmár megyében, Cooperativă Sătmăreană, Szatmár.

Szörény megyében, Banca Populară Timişul, Lugos.

Szeben megyében, Cooperativă Cierilor, Poiana.

Szamos megyében, Federală Someşul, Dés.

Kisküküllő megye, Cooperativă Câmpul Libertăţii, Balázsfalva.

Temes-Torontál megye, Sindicatul Agricol Timiş, Temesvár, I. Bul. Reg. Maria 1.

Torda megye, Banca Populară Izvoarele, Tara.

Brassó, Háromszék, Csik, Udvarhely, Máramaros, Hunyad, Alsófehér, Nagy-küküllő megyék gyűjtő központjait később fogják közölni. Ezen megyék gyapjútermelői a már megnevezett egyéb helyeken is átadhatják gyapjúkészleteiket.

Nyári violából a dupla nem hoz magot, hagyjunk egy pár egyszerű virágot is közöttük, a többit azonban rögtön az első virág nyílása után távolítsuk el, mert különben sok lesz közöttük az egyszerű.

MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

C L U J, CALEA REG. FERDINAND

FIÓKÜZLET:

Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

Előző jelentésünk óta a piaci árakban nem történtek lényegesebb változások. A kereslet kisebbmértvű lanyhulást mutat, de ez a körülmény az árak alakulására mégsem gyakorol döntő befolyást. A terméskilátások nem a legjobbak és épen ezért a további áraiakulásokkal illetőleg aligha bocsatkozhatunk jóslatokba.

Búza: Az árak változatlanok, meglehetősen sok áru kerül a piacra, enyhe kereslet mellett. A kivitel jelentéktelennek mondható. A búza ára Kolozsváron 680 lej.

Rozs: Nincs lényegesebb kereslet. Az ajánlat is mérsékelt. A rozs ára Kolozsváron 590 lej.

Árpa: Az árak változatlanok s a terméskilátások hihetetlen gyengék. Az árpa ára Kolozsváron 630 lej.

Zab: Ma is élénk keresletnek örvend. A kínálat gyenge. A zab ára Kolozsváron 680 lej.

Kukorica: Kitünő piaca van. Az ipari üzemek felvevő képessége miatt az árak jól tartják magukat, kivitel nincs. A tengeri ára 590 lej.

Nagyváradi piaci árak:

Lábasjóság piaci ára: Jármasökrör 17—19 lej kilogramonként. Kővérökrör 22—24 lej kilogramonként. Vágómarha 16—18 lej kilogramonként. Vágó-ló 11—13 lej kg.-ként. Zsirsértés (belföldi) 35—36 lej kg.-ként. Exportsertés 38—39 lej kg.-ként. Süldő (beállítani való) 39—41 lej kg.-ként. Szedettsertés 33—35 lej kg.-ként. Igásló, darabja 3—10 ezer lej. Malac, párja 3 hónapos 1200—1500 lej.

Terménypiac: Teljes üzlettelenség, pangó export, a kínálat élénk a kereslet minimum. Névleges és lanyhuló árak:

Búza 600—630 lej. Árpa 560 lej. Rozs 560 lej. Tengeri 500—520 lej. Zab 620—630 lej. Napraforgó (maximálva) 850 lej.

Takarmánypiac. A mezőgazdasági munkálatok és az esőzés miatt ezuttal is kevés volt a felhozatal. Árak: Új lucerna 280—300. Anyaszéna 160—200, Lóhere 190—230 lej mázsánként.

Aradi piaci árak. Termények: Búza 620 lej, kukorica 530—550 lej, árpa 600—620 lej, zabban nem volt felhozatal. Takarmányárak rétiszéna 140—180, lej, lucerna és hereszéna 170—200 lej. Állatárak, igásló darabja 8—15.000 lej, fejőstehén 8—12.000 lej választott malac párja 1200—1500 lej. Nagysovány sertés 2000—3000 lej darabja, hizott sertés belföldi fogyasztásra 38—40 lej kg.-ja. Baromfiárak: Vágni való csirke párja 60 lej, hizottliba darabja 180—250 lej. Hizott kacsa drb.-ja 120—180 lej. Tyúk párja 140—220 lej. Élelmiszérárak: Füstölt szalonna kg.-ja 72 lej, zsirszalonna 60 lej, hárj 60 lej, tej 5—7 lej literje, újborgonya kg.-ja 4 lej.

Mezőségi piaci árak. Kissármás: Búza 660—680 lej, tengeri 480—500 lej. Nagysármási állatvásár árai: Igásökrör párja 22—30.000 lej, fejőstehén drb.-ja 9—15.000 lej. Selejtezett tehén kg.-ja 15 lej, javítotté 20—22 lej. Hizott sertés 100 kg.-ig 31 lej, ezen felül 35—36 lej. Malacos koca 4—5000 lej. Választott malac drb.-ja 6—800 lej. Bárány 200—250 lej

Marosvásárhelyi piaci árak: A búza áresökkenését mutatják, jelenleg 560 lejt fizetnek érte, kukorica 480 lej, zab nincs a piacon. Árpa hasonlóképen. Első osztályú hizott ökrör kg.-ja 23—24 lej. Egyéb hizott vagy javított szarvasmarha (bika, tehén) 20—22 lej. Első osztályú istállóból vett fejőstehén 16—20 000 lej. Vásáron átlag jó fejőstehén 14—15.000 lej. Igásökrör párja 20—24.000 lej. A lópiac a rekvirálások miatt stagnál. A hizott sertésben kisebb áresés mutatkozik, 34—36 lejt fizetnek érte.

Argus szerinti kiviteli állatárak: Brassó szedett ökrör 20—24 lej kg.-ja. Gyárakban hizalt ekportökrör 25—27 lej. Borjú 28—30 lej. Sertés 120 kg.-ig 35—37 lej. 120 kg. fölött 37—38 lej. Mangalica 38—40 lej. Zsirsértés 47 lej. **Kolozsváron** szedett ökrör 18—20 lej. Kivitelre 22—24 lej. Sertés 120 kg.-ig 36—38 lej. Mangalica 38—40 lej. Zsirsértés 40—44 lej.

JULIUS HAVI ÁLLATVÁSÁROK.

1. Algyógy, Bodzaforduló, Dománya, Farkasaszó, Homoród, Leordina, Máramarossziget, Nagydísznód, Rozsnyó.
2. Borgóprund, Gyergyóújfalú, Kápszonaltiz, Királyhalma, Nagylak, Vurpod.
4. Balázsfalva, Bályok, Srdőszentgyörgy, Kelnek, Királydaróc, Korond, Tornova, Turterebes, Zsibó.
5. Erdőd, Erzsébetváros, Lugos, Máriaradna, Oláhbagát.
6. Alsóárpás, Csermő, Gyeke, Székelykeresztúr, Torda.
8. Alsóvenice, Arad, Drág, Körösfekető, Lemnek, Omlás, Radnót.
9. Kraszna, Maroshévíz, Topánfalva, Zám.
10. Margitta.
11. Alcsil, Alsószopor, Apahida, Magyarláros, Orsova.
12. Alsóvist, Retteg.
13. Alsójárá, Csikszereda, Medgyes, Nyárádtó, Polyán, Tornya.
15. Mezőszentpéter, Nagykároly, Nagysajó, Piski, Siklód, Szamosossmező, Uziszentpéter.
16. Barlafalu, Ditró, Felsőpián, Kissink, Szamoskrassó.
17. Krasznabéltek.
18. Batiz, Ermihályfalva, Oravica, Szilágynagyfalva.
19. Buziásfüdrő, Marospetres, Nagyszalonta, Örményszékes, Resica.
20. Lippa, Székudvar.
22. Kerc, Kovászna, Köröskisjenő, Kuzsir, Mezőrűcs, Osink.
24. Dicsőszentmárton, Gyalu, Ópécska, Vajdakamarás.
25. Belényes, Királydaróc, Kóhalom, Szamosújvár.
26. Gyulafehérvár, Parajd.
27. Katona, Kürtös, Öszentanna, Szatmár.
29. Aranyosbánya, Avasfelsőfalva, Bánffyahunyad, Halmi, Mezőszentmihály, Szakállasdomb, Szászshuz.
30. Aranyosmedgyes, Bonyha, Csúca.
31. Mártonhegy, Nyárdászereda, Sómárton.

Betiltották a rozs kivitelét.

Tőzsdei árak

Junius hó harmadik hetéből. — Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Búza	Roza	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóheremag	Lucernamag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	680	590	630	590	680	—	—	1850	—	—	—	—	
Nagyvárad	670	580	570	540	650	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	680	600	580	520	650	—	—	—	—	—	—	—	
Bukarest	700	640	590	530	640	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	670	580	570	580	630	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	660	570	580	570	640	—	—	—	—	—	—	—	

HIREK.

A községi előjáróságok felhatalmazása a lakosság fa- és búzaszükségletének beszerzésére. A hivatalos lap 1940. április 26-i 99-ik számában két szakaszos minisztertanácsi napló jelent meg, mely felhatalmazza a községi előjáróságokat, hogy a költségvetésükben szabadon álló összegeket, — amennyiben ezt szükségesnek látják, — arra használják fel, hogy a lakosság fa- és búzaszükségletét beszerezzék. Az e célra felhasznált alapokat olyan arányban kell pótolni, amilyen arányban a vásárolt, illetve beszerzett közszükségleti cikkeket felhasználták, illetve értékesítették. Ez az eljárás a községi vezetők felügyelete és személyes felelőssége mellett történik.

Amnesztia alá esnek a katonai szolgálatot teljesítők által elkövetett rekvirálási vétéségek. A hivatalos lap 1940. június 9-i számában megjelent 2 százalékos rendelet törvény értelmében amnesztia alá esnek mindazok a büntettek, amelyeket a törvény kihirdetéséig olyan állampolgárok követtek el, akik 1939. március 1-e után katonai szolgálatot teljesítettek és amelyek az 1906. április 6-i rekvirálási törvény és annak utólagos módosításaiban foglalt, vagy az 1940.

február 27-én közzétett rekvirálási törvény intézkedéseibe ütköznek.

Megszűnt a Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T.-nak kolozsvári és brassói fiókja. A Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T. gazdaságpolitikai okokra való hivatkozással megszüntette a kolozsvári és brassói fiókjait. Azt a munkát tehát, amit az említett R.-T. fiókjai végeztek az EMGE központja igyekszik elvégezni.

A katonai rangok utólagos elismerése. A hivatalos lap 1940. május 4-én megjelent száma közli azt a hadügyminiszteri rendeletet, mely rendezi az idegen hadseregben szolgált, de azóta román állampolgárságot nyert tisztek és altisztek helyzetét. A kormányintézkedés értelmében mindazok a tisztek és altisztek (az osztrák magyar hadseregben szolgáltak is), akik ezideig nem voltak felvéve a román hadseregbe és rangjuk nem lett elismerve, kérhetik felvételüket, illetve rangjuk utólagos elismerését. Az említett volt tiszteknek és altiszteknek 1940. aug. 1-ig a hadügyminisztérium személyzeti osztályához kérvényt kell benyújtaniuk a következő igazoló iratokkal: 1. Kérés. 2. Egy eredeti okirat a rangról. 3. Állampolgársági bizonyítvány. 4. Tanulmányi bizonyítvány. 5. Erkölcsei bizonyítvány. 6. A román nyelv

tudását igazoló bizonyítvány. 7. Születési anyakönyvi kivonat. 8. Orvosi bizonyítvány. 9. A foglalkozás gyakorlását engedélyező bizonyítvány, (szabadfoglalkozásuaknál a Libera practica).

A mezőgazdasági gépek kedvezményes behozataláról más helyen számolunk be. Ezúton hívjuk fel Gazdatestvéreink figyelmét arra, hogy mindazok, akik a kedvezményes vámtételű gépekből H. S. C. S. gyártmányú vetőgépet akarnak vásárolni, ily irányú igényeiket tudásák központunkkal.

A bab hivatalos ára. A hivatalos lap 1940. április 11-iki számában közzétett Nemzetgazdasági Minisztériumi rendelet meghatározza a bab nagybani árát. A 10.000 kg-os vagonok nagybani ára 160.000 lej, kisebb tételekben történő eladásoknál 180.000 lej. A rendelet végrehajtásával a Nemzetgazdasági Minisztérium ugyancsak az árellenőrző bizottságot bizta meg.

Szatmári hírek. Ugy a termény, mint az állatpiacot, üzletlenség jellemzi. A búza 650 lej körül mozog, míg a kukorica 560 lej. Zab 650 lej, árpa viszoat minis a piacon. A kövér sertésért 16-42 lejt fizetnek, vágásra alkalmas tehén 22 lej kg-ja, szobcsorjú 20-24 lej. Az esőmentes lucerna métermázsája 300 lej.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 2 lei, vastag betűvel szedett szavak közlési díja 4 lej. Jelígis hirdetés kezelési díja 20 lei. Keretes hirdetés cm²-ként 7 lei, legalább három-szori hirdetés esetén cm²-ként 5 lei. Hirdetéseket csak az árának egyidejűleg való beküldése mellett közlünk. A hirdetések legkésőbb minden hó 20-ig beküldendők. Apróhirdetés után támpéldányt nem küldünk.

Állást keresők

Magyar urinó otthont keres, vidékre is elmegy jobb módú keresztény úrhoz házvezetőnőnek, irodai munkát is vállal. Cimeket kérem a kiadóba „Középkorú” jelígre. 84

Állást keres 25 éves, ref. vallású, 4 középiskolát végzett fiatal ember. Címe: Cluj, Calea Regele Carol II. No. 60. 80

Gazdatiszt, 36 éves, akadémiát végzett, állást keres. Cím Szentmihályi László, Iliusa, p. u. Sărmașag, jud. Sălaj. 87

Keresek 200 drb. elsőrendű 4 hónapos mangalica malacot megvételre. Ajánlat az ár megjelölésével a kiadóba küldendő. 82

Eladó tejüzemi felszerelés Alfa-Laval, 240 liter óránkénti teljesítményű szeperátor, hasonló márkájú vajköpülő, automatikus tejmérő stb., teljesen üzemképes állapotban. Érdeklődők írjanak Fodor Béla ref. lelkész. Borla, jud. Sălaj címre. 75

York tenészkán, egy éves, tisztavérű, eladó. Ferma Boariu Cluj, Colonia Hajangard 4. szám. 90

A „GLADYS” cipőpaszta a legjobb.

Bérheadó Hátszeg (Hunyad megye) várostól két kilométerre fekvő, elsőosztályú, sík, öntözésre berendezhető, 130 hold kiterjedésű birtok, gazdasági felszerelésekkel, állatállományal és a szükséges gazdasági épületekkel. — Érdeklődő garanciaképességének megjelölésével forduljon Pekri Gézához. Dicsőszentmártonba (Kisküküllő m.). 85

Bármilyen mennyiségben veszek idei termésű

Anyarozsot

alegmagasabbnapiáron. Közvetítőt díjazom.

Ed. Buchwald. - Timișoara III, Strada Tolstoi 10. 86

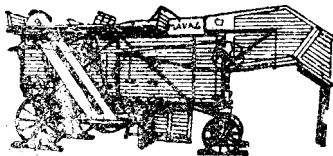
Cigája kosok eladók, Sztáray Uradalom, jud. Satu-Mare. 91

Eladó Kolozsvárt a Dónát-úton, az autóbussz végállomás közelében 3 és fél hold fiatal gyümölcsös, kerti házzal, kamarákkal, a Szamoshoz külön lejáróval és 10 méter kiépített Szamosparti fürdővel. Érdeklődni lehet: Dr. Asztalos Sándor ügyvédnél, Cluj, Calea Regele Ferdinand 7. II. emelet. Telefon 14-84.

A „GLADYS”, cipőpaszta a legjobb.

Gazdakörök és béreséplési vállalkozók figyelmébe ajánljuk a „MÁVAG” (Magyar Állami Gépgyár, Budapest)

gyártmányu önbeállós golyós-csapágyas, acélkeretű cséplőgépeket.

Fordítható dobkosár, meghosszabbított kivitel, kéttengelyű lengőládás szalmarázó-rendszer, magasnyomású kenés. Szűk udvarokon és nagyobb emelkedéseken is könnyen szállítható. **Hosszszalmájú gabonák cséplésére kiválóan alkalmas, leggazdaságosabb üzem.** „Mavag” szab. beszerelhető lóherecséplőkészülék. „Mavag” kalapácsoló. Hanomag 38 Hp. Diesel német- és legújabb kivitelű amerikai gyártmányú traktorok és más üzemgépek. Díjtalan helyszíni látogatás! A legolcsóbb árakban és kedvező fizetési feltételek mellett rendeléseket már most felvesz a jövő cséplési idejére a

romániai kizárólagos Vezérképviselőt:

„INDUSTRIA ECONOMIA”

Kereskedelmi és Ipari R.-T. Timișoara, IV. Str. Brătianu 34. Távirat: „Industria Timișoara”.

Telefon: 43-57.

Nagy szeckavágót megvételre keresek, Biró József, Sărmașel, jud. Cluj. 59

Pávák és pávatojások olesón kaphatók Báló Lajos Mănăștur, poșta Bujorul Bănățean, jud. Severin. 83

Mezőgazdasági gépek kedvezményes behozatala.

A hivatalos lap június 1-i számában megjelent rendelet törvény értelmében 50%-os behozatali illeték-kedvezményt alkalmaznak a külföldről vásárolt és alább felsorolt mezőgazdasági gépeknél. Ezer darab traktor ekével, 200 drb. traktor eke nélkül, 1000 drb. cséplőgép, 1000 drb. arató kéveketőgép, 1000 drb. marokrakó aratógép, 3000 vetőgép, 150 drb. választógép. (szelektor. motorral), 500 drb. triór, 2000 drb. lóka és 10.000 drb. állati vontatásra szerkesztett eke. Az 50% behozatali illeték kedvezményt a pénzügyminisztérium adja meg. (A vámigazgatóság, a nemzetgazdasági minisztérium véleményezésével. Határidő 1940 december 31. A nemzetgazdasági minisztérium ellenőrzést gyakorol afölött, hogy a behozott gépeket tényleg mezőgazdák adják el. Az 1941 júliusáig el nem adott gépeket utólagosan illetékezik (illetve a teljes illetéket kell fizetni utána).

A „GLADYS” cipőpaszta a legjobb.

Minden

E.M.G.E. tag szerezzen két új tagot.

Állandóan védekezzünk a gyümölcsfák kártevői ellen.

Gyümölcsfa
kártevő.

Állandóan védekezzünk a gyümölcsfák kártevői ellen, mert csak így számíthatunk ép, egészséges, értékes gyümölestermésre. A védekezést ősszel kezdjük meg, amikor egyszerre írthatjuk az összes, a fán telelő állati és növényi kártevőket. Rügyfakadástól lombhullásig pedig mindig csak a fellépő állat, vagy növényi

kártevők ellen vesszük fel a harcot. A kártevők életmódját, a kártételt és a kártevők ellen való helyes védekezés idejét és sorrendjét tudományos alapon, népies modorban ismerteti az E. M. G. E. Irodalmi és Könyvkiadó-vállalati Szakosztályának kiadásában Török Bálint tollából. „A gyümölcsfák kártevői” címmel megjelent munka, amely megrendelhető az E. M. G. E.-nél 15 lejért az összeg egyidejűleg való beküldése mellett.

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Bartha Gyula, Dr. gróf Bethlen László, Gróf Bethlen Gábor, Bodor Kálmán, Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Kós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Szeghő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

A rajzokat készíti: Guncser Nándor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DARSIN PEP a lucerna és répabogarat,

DARSIN minden rágókártevőt a szőlőben és gyümölcsösben,

TOXILIN mindentféle levéltetvet

biztosan és olcsón elpusztít.

Gyártja:

Vegy- és Élelmiszeripari Rt.

Növényvédelmi osztálya, Oradea.

Kapható:

a Mezőgazdák R. T.-nál Cluj és minden szaküzletben.